

სწავლითი მთვარე

№23 პარკი - აბრელი, 2012 წელი

ბელი გიურ-ბაჯანბათელ ებლით კურბალი

- ✍ მარბთეპის როლი ისლამი
- ✍ მონოთეიზმის ბავლენა ადამიანის ცხოვრებაზე
- ✍ ისლამის მიზანია ადამიანის ბედნიერება
- ✍ IX-ე საუკუნის უდიდესი ჰადისოლოგი, იბამი ბუჰარი
- ✍ ცნობილმა ბერბანელმა მუსიკოსმა ჟულია ჟავაირიაჰმა ისლამი მიიღო

ბელაქგობისგან

ძვირფასო მკითხველო!

რწმენას ადამიანის ცხოვრებაში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს. მორწმუნე ადამიანი როგორც ხალხის, ასევე ღმერთის წინაშე პატივდებული და დაფასებულია. წმინდა ყურანში შექებული არიან ისინი, რომლებსაც გულები გაჯერებული აქვთ რწმენით და ჭეშმარიტ გზას დაადგნენ: **„ისინი ჭეშმარიტ გზაზე დგანან თავიანთი გამჩენის მეოხებით და ისინი ნეტარნი არიან.“** (სურა ბაყარა, აიათი 5) ხოლო ურწმუნონი და ორპირნი გაკიცხულნი არიან: **„დაახშო ალლაჰმა მათი გულები და სმენა, თვალებზე საბურველი გადაჰკვრიათ და სწორედ მათ მოელთ სასჯელი დიდი.“** (სურა ბაყარა, აიათი 7).

როგორც ზემოთმოყვანილი აიათებიდან ჩანს, ღვთისმსახური ადამიანი როგორც ამქვეყნად, ისე საიქიოში, ბედნიერია. ურწმუნოებს კი იმქვეყნად მწარე სასჯელი მოელით. რასაკვირველია, ადამიანი ამქვეყნად ტყუილუბრალოდ არაა გაჩენილი. მას დიადი გამჩენისა და საზოგადოების წინაშე გარკვეული პასუხისმგებლობა და ვალდებულება გააჩნია. სწორედ, რწმენით შეუძლია

მიაღწიოს ადამიანმა ორივე ქვეყნად ბედნიერ ცხოვრებას, რომლის შემდგომაც ისე, როგორც უზენესი ალლაჰი, ასევე ხალხიც მისით კმაყოფილი იქნება. მაგრამ ადამიანს უნდა სწამდეს ჭეშმარიტი, მართალი, ღვთისმიერი და არა ხალხის მიერ შეთხზული ან მონაგონის. რელიგია შექმნილია ალლაჰის მიერ. არ შეიძლება რელიგიის ფუძემდებელი ადამიანი იყოს, იქნება ეს შუამავალი, მეცნიერი თუ ფილოსოფოსი. შუამავლები არიან ალლაჰის მიერ ზემთაგონების (ვაჰის) გზით მიღებული რელიგიური საკითხების ხალხთან უცვლელად მიმტანნი და არა თვით რელიგიის ფუძემდებლები.

ყურანლის ამ ნომერში შევეცადეთ ისეთი საკითხები წარმოგვედგინა, რომლებიც ჩვენს სარწმუნოებრივ ცხოვრებას, გარკვეულწილად, ნათელს მოჰფენდა და რწმენას უფრო გაგვიძლიერებდა. გარჯა — ჩვენგან, წარმატება კი ალლაჰისგანაა.

კეთილი სურვილებით

ადამ შანთაძე

სრულიად საქართველოს მუფთის მოადგილე

მეჩეთების ბოლო ისლამში

მეჩეთი ისლამის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დაწესებულებაა, სადაც მუსლიმები დღეში ხუთჯერ ნამაზს ლოცულობენ. ამიტომ ყველა მეჩეთს „ბეითულლაჰი“ ანუ ალლაჰის სახლი ეწოდება.

მეჩეთს სხვანაირად „ჯამე“ ჰქვია, რაც ღვთისმსახურების მიზნით მუსლიმების თავმოყრის ადგილს, სამლოცველოს ნიშნავს. ყურანში, ჰადისებსა და ისლამის უძველეს ისტორიულ წყაროებში მეჩეთი ანუ ჯამე მოიხსენიება როგორც „მესჯიდი“, რაც თავყვანისცემის (სეჯდეს შესრულების) ადგილს აღნიშნავს.

წმინდა ყურანის აიათებით დასტურდება, რომ დედამიწაზე უპირველესი მეჩეთი — სამლოცველო არის ქალაქ მექაში მდებარე ქააბა (ალი იმრანი, 3/96). როგორც ისტორიული წყაროებიდან ირკვევა, ქააბა პირველი ადამიანისა და პირველი შუამავლის — წმინდა ადამის დროს იქნა აგებული. ყოველივე ეს, რასაკვირველია, მოწმობს იმას, რომ ადამიანებს ღვთისმსახურება დასაბამიდანვე დაუწყიათ. მუსლიმები საუ-

კუნეების განმავლობაში მეჩეთების მშენებლობასა და მოვლა-პატრონობას ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. ისლამში საზოგადოებრივ ერთიანობას საფუძველი მეჩეთების აშენებით ჩაეყარა, ვინაიდან მუსლიმები დღეში ხუთჯერ მეჩეთში მიდიან და ნამაზს ჯგუფურად ლოცულობენ.

მექადან მედინაში იძულებით გადასახლებული მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.), რამდენიმე დღით, მედინასთან ახლომდებარე სოფელ ქუბაში დაბინავდა, სადაც ადგილობრივ მობინადრეებს მეჩეთი ააშენებინა. ეს არის პირველი მეჩეთი, რომელიც ისლამის ისტორიაში „ქუბა მესჯიდის“ სახელითაა ცნობილი. მის მშენებლობაზე თვით შუამავალიც ფიზიკურად მუშაობდა. ჩააღნია თუ არა თანამიმდევრებთან ერთად მედინაში, მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ვ.) აქაც ახალი მეჩეთის მშენებლობა წამოიწყო, რომელსაც შემდგომ „მესჯიდი ნებევი“ ანუ „შუამავლის მეჩეთი“ ეწოდა. მეჩეთის მშენებლობის პარალელურად, შენობის ერთ-ერთ კუთხეში აშენდა და მოეწყო შუამავლის

(ს.ავ.) საცხოვრებელი სახლი. აქ განთავსდა ადმინისტრაციული დანიშნულების კაბინეტი, სადაც ელჩების მიღება და მოლაპარაკებები წარმოებდა. აქვე მდებარეობდა შუამავლის (ს.ავ.) სრულუფლებიანი ელჩების სახლები, „სუფფას“ სახელით ცნობილი საგანმანათლებლო დაწესებულება, სადაც ასობით მუსლიმი სწავლა-განათლებას იღებდა. ისინი იქვე ჭამდნენ და იქვე იძინებდნენ. ამ საგანმანათლებლო ცენტრის გვერდით, რამდენიმე ოთახი სტუმრების მისაღებად, მათი აქლემების დასაბინავებლად, რამდენიმე ოთახი ზეჟათის სახით აღებული სურსათ-სანოვარისა და სხვადასხვა ნივთების შესანახად იყო გამოყოფილი.

ყურადსაღებია ის ფაქტი, რომ მედინაში ჩასვლისთანავე შუამავალმა (ს.ავ.) პირველ რიგში მეჩეთი ააშენებინა, რაც ისლამში სამლოცველოების უდიდეს მნიშვნელობასა და დანიშნულებაზე მიუთითებს. იმ დროისათვის მეჩეთი („მესჯიდი ნებევი“) არა მარტო სამლოცველო (საკულტო ნაგებობა), არამედ ისლამის ისტორიაში პირველი უნივერსიტეტი იყო, სადაც სულ მოკლე დროში სტუდენტთა რაოდენობამ ხუთასს გადააჭარბა. სწორედ „მესჯიდი ნებევი“ იყო ის პირველი მეჩეთი, სადაც მუსლიმები დღეში ხუთჯერ ჯგუფურად ლოცულობდნენ, აქ განიხილებოდა საერო და სასულიერო საკითხები, ალლაჰის შუამავალი (ს.ავ.) ხვდებოდა ელჩებს და წყევტდა ზეჟათთან დაკავშირებულ საკითხებს. „მესჯიდი ნებევი“ თითქმის ყველა საზოგადოებრივი საკითხი განიხილებოდა.

მეჩეთი არის ისლამის სიმბოლო, რის გამოც მის მშენებლობას მუსლიმები ოდითგანვე დიდ ყურადღებას აქცევდნენ. წმინდა ყურანში ვკითხულობთ: **„მხოლოდ ის ააგებს ალლაჰის სამლოცველოებს, ვინც ირწმუნა ალლაჰი, დღე უკანასკნელი და აღავლინა ლოცვა, გაიღო ზეჟათი და არ აქვს შიში, გარდა ალლაჰისა. ეგების ჭეშმარიტ გზაზე მავალნი იყვნენ ეგენი!“** (სურა 9, აიათი 18).

ჰადისში კი ვკითხულობთ: „ვინც ალ-

ლაჰის ხატრისთვის ერთ მესჯიდს ააშენებინებს, ალლაჰიც მისთვის სამოთხეში ერთ კოშკს ააგებინებს“ (მუსლიმი, ზუჰდ, 3).

მეჩეთებთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალმა მუსლიმების სულიერ და სარწმუნოებრივ მისწრაფებებზე გაამახვილა ყურადღება. მან ბრძანა:

„თუკი ადამიანმა მეჩეთში სიარული ჩვევად აქცია, მოწმეობა გასწიეთ, რომ ის ნამდვილი მორწმუნეა, რადგანაც ზემოთ მოყვანილ აიათში ალლაჰი ასე ბრძანებს: „მხოლოდ ის ააგებს ალლაჰის სამლოცველოებს, ვინც ირწმუნა ალლაჰი, დღე უკანასკნელი და აღავლინა ლოცვა, გაიღო ზეჟათი და არ აქვს შიში, გარდა ალლაჰისა...“ (ეხებე ზუჰაილი, ავე, V, 343).

მუსლიმები მეჩეთებში დღეში ხუთჯერ მიდიან და ჯგუფურად ნამაზს ლოცულობენ, რაც მათ შორის ძმობისა და მეგობრობის განმტკიცებას უწყობს ხელს. ისინი ლოცვისას სახით „მესჯიდი ჰარამში“ მდებარე ქაბასკენ დგებიან. აქედან გამომდინარე, ერთი შეხედვით, თითოეული მეჩეთი წმინდა ქაბას თითო ფილიალია. ამიტომ მეჩეთებს დიდი პატივისცემითა და მორჩილებით უნდა მოვეპყროთ, იქ მარჯვენა ფეხით უნდა შევიდეთ და იქიდან მარცხენათი გამოვიდეთ, არ უნდა ვიხმაუროთ და წმინდა ადგილი არ დავანაგვიანოთ.

წმინდა ყურანში გაკიცხული არიან ის ადამიანები, რომლებიც მეჩეთებს ანგრევენ და მუსლიმებს იქ ლოცვაში ხელს უშლიან. აიათში ვკითხულობთ: **„და ვინაა იმაზე უფრო უსამართლო, ვინც აუკრძალა ალლაჰის სალოცავებში მისი სახელი იხსენებოდეს და მოიწადინა მათი (სალოცავების) განადგურება? სწორედ ასეთებს მართებთ იქ შიშით შესვლა. მათთვისაა დამცირება სააქაოს და მძიმე სასჯელი საიქიოს!“** (სურა 2, აიათი 114).

წმინდა ყურანის ერთ-ერთ აიათში ასევე ვკითხულობთ: **„ჭეშმარიტად, სალოცავები ალლაჰს ეკუთვნის და ნუ მოუხმობთ ალლაჰთან ერთად ვინმეს“** (სურა 72, აიათი 18). როგორც ამ აიათიდან ჩანს, მეჩე-

თი არის ალლაჰის სახლი, რის გამოც მუს-ლიმთა მოვალეობაა გაუფრთხილდნენ და დაიცვან მეჩეთები, სუფთად და ფაქიზად შეინახონ ისინი.

მნიშვნელობისა და მადლიანობის მიხედვით პირველ ადგილზე მექაში მდებარე მეჩეთი „მესჯიდი ჰარამია“ (სადაც ქაბა მდებარეობს), მეორე ადგილს მედინაში არსებული მეჩეთი — „მესჯიდი ნებევი“ იკავებს, ხოლო მომდევნოს — იერუსალიმში მდებარე მეჩეთი — „მესჯიდი აყსა“. მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „ჩემს მესჯიდში („მესჯიდი ნებევი“) ნალოცი ერთი ნამაზი (გარდა მესჯიდი ჰარამში ნალოცისა) სხვა მესჯიდში ნალოც ათას ნამაზზე უფრო მადლიანია. „მესჯიდი ჰარამში“ ნალოცი ერთი ნამაზი კი სხვა მესჯიდებში ნალოც ასი ათას ნამაზზე უფრო მადლიანი.“ (იბნ მაჯე: 1406)

მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა მეჩეთში ნამაზის ლოცვის საკითხს. წმინდა ჰადისში ნაბრძანებია:

„განკითხვის დღეს უდიდესი ალლაჰი იკითხავს: — „ჩემი მეზობლები სად არიან?“

ანგელოზები უპასუხებენ:

— „ღმერთო, შენი მეზობლები ვინ არიან?“

ალლაჰი ბრძანებს:

— „ისინი, რომლებიც (ჯგუფურად ნამაზის სალოცავად) მუდმივად მეჩეთში დადიან.“

ნამაზის ჯამაათით მლოცველებს ანგელოზები უმეგობრდებიან. ჰადისში ნაბრძანებია:

„ადამიანები, რომლებიც ხშირ-ხშირად მეჩეთში იკრიბებიან, ანგელოზებს უმეგობრდებიან. თუკი ავად გახდებიან, მათ ანგელოზები მოინახულებენ. თუკი ისინი რაიმე საქმის გასაკეთებლად წავლენ, ანგელოზები დაეხმარებიან.“

რამდენადაც შორს უნდა იყოს სახლი მეჩეთიდან, ჯამაათით ლოცვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება,

ვინაიდან შორი მანძილის გავლა უფრო მეტი მადლის მომპოვებელია.

ჯაბირი გადმოგვცემს:

„მეჩეთის გარშემო მიწის ნაკვეთები ცარიელი დარჩა. ბენი სალიმეს ტომმა იქ გადასვლა და დასახლება მოინდომა. ამ სურვილმა ალლაჰის შუამავლამდე (ს.ა.ვ.) რომ მიაღწია, მათ ჰკითხა:

— ჩემამდე მოღწეული ცნობის მიხედვით, მეჩეთის ახლოს გადმოსვლა და დასახლება გადაგინწყვითიათ. მართალია?

— დიახ, ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ვ.), ასეთი სურვილი გვაქვს! — უპასუხეს მათ.

— სელემეს მოდგმავ, თქვენს სამშობლოს არ დაშორდეთ, რომ თქვენმა ნაბიჯებმა მადლი მოგიტანოთ! — მიმართა მათ წმინდა მუჰამედმა.

— მაშასადამე, ამ ადგილებიდან გადასახლება ჩვენ არ გაგვახარებს

— იყო მათი პასუხი. (მუსლიმი, მესჯიდი, 280).

უბეი ბინ ქაბი გადმოგვცემს:

„ერთი-ერთი ანსარის სახლი მეჩეთიდან ყველაზე შორს მდებარეობდა. ამის მიუხედავად იგი არც ერთ ნამაზს არ აცდენდა. ერთხელ მას უთხრეს:

— „ერთი სახედარი მაინც გეყიდა, რომ წყვდიადსა და ცხელ დღეებში შემეჯდარიყავი.“ ამ კაცმა კი უპასუხა:

— „ჩემი სახლი მეჩეთთან ახლოს რომ იყოს, ეს არ გამახარებდა. მე მინდა, რომ მეჩეთისკენ გადადგმულმა ჩემმა ნაბიჯებმა მადლი მომიტანოს.“

ერთ-ერთ ჰადისში კი ნაბრძანებია:

„განკითხვის დღეს, როცა ყველა საცოდაობასა და განსაცდელშია, როცა მზე ყველა მხარეს წვავს, შვიდი ჯგუფის ხალხი ალლაჰის წყალობით ჩრდილქვეშ იქნება. მათგან ერთ-ერთი ის არის, ვისი გულიც მეჩეთზეა მიჯაჭვული. რაიმე მიზეზით რომ გარეთ გამოვიდეს, მის გულს კვლავ მეჩეთში შებრუნება სურს.“ (თირმიზი, ზუჰდი, 35).

ტა მოხდა მაშინ სამოთხეში?

პირველი ადამიანი უზენაესმა ალლაჰმა სამოთხეში გააჩინა.

სამყაროს გაჩენამდე მხოლოდ უზენაესი ალლაჰი არსებობდა. შემდეგ მან გააჩინა სამყარო და ცოცხალი არსებები, შემოსა ისინი თავისი ძლევამოსილი ნყალობით და უბრძანა თავყვანი ეცათ მისთვის.

ანგელოზები მან სუფთა შუქისგან (ნური) გააჩინა, ჯინები — ცეცხლისგან, ადამიანის სხეული კი — ერთი მუჭა მიწისგან (თიხა). ერთ-ერთ ჰადისში ალლაჰის შუამავალმა თქვა: „უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ადამი სხვადასხვა მიწისგან გააჩინა, ამიტომ ადამიანთაგან ზოგიერთებს წითელი ფერის კანი აქვთ, ზოგიერთებს — თეთრი, ზოგიერთებს — შავი, ხოლო ზოგიერთებს კი ყველა ფერის ნარევი კანი აქვთ. ზოგიერთებს თბილი ხასიათი აქვთ, ზოგიერთებს კი — მკაცრი და წმინდა ადამის შვილები ასეთი განსხვავებული მოვიდნენ ამ სამყაროში“ (აბუ დაუდ, სუნნა, 16). აი ასე, თიხის ფერზე დამოკიდებულებით და მისი წარმოშობის ადგილის მიხედვით გაჩნდნენ სხვადასხვა ადამიანები: ლამაზი და არც ისე, ძლიერ მუქი ან თეთრკანიანი, კარგი და ცუდი ადამიანები. ადამიანში მიწის ყველა თვისება აისახა: მაგალითად, თუკი მზის მცხუნვარება მოჭარბებულია, ადამიანებს კანი უშავდებათ და უსკდებათ იმის მსგავსად, როგორც დედამიწის ზედაპირი იფარება ნაპრალებით.

ადამიანი მხოლოდ მას შემდეგ გაცოცხლდა, როდესაც მასში სული ჩაისახა. უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში ასე ამბობს: „...და როცა მივცემ სახეს და შთავებრავ მას ჩემი სულიდან...“ (სურა ჰიჯრი, 15/29). სანამ ადამიანს ეძინა, მის

მარცხენა ნეკნისგან გაჩნდა მშვენიერი ჰევა (ევა). ამის შესახებ წმინდა ყურანში ნათქვამია: „იგია რომელმაც, გააჩინათ თქვენ ერთი სულისგან და გააჩინა მისგან მეწყვილე მისი, რათა სიმშვიდე მოეპოვებინა მასთან...“. (სურა „არაფი“, 7/189). და შთაუწერგა უზენაესმა ალლაჰმა მამაკაცს ქალისადმი სიყვარული იმისათვის, რათა ეს სიყვარული ყოფილიყო გამჩენის სიყვარულისკენ მიმავალი ხიდი. უზენაესმა დააჯილდოვა ადამიანი ყველაზე საუკეთესო და აღმატებული ხარისხით და ის დედამიწაზე თავის ჰალიფად აქცია. „ექსენი თეყვიმ“ — „გაჩენილთაგან ყველაზე საპატიონი“ — ნათქვამია ადამიანზე წმინდა წიგნში. დიადმა გამჩენმა მას ყველა საგნის სახელი შეასწავლა. საგნის სახელის ცოდნა — ნიშნავს გვერდეს წარმოდგენა მასზე, ვხვდებოდეთ მის თვისებებს, დანიშნულებას და მას შესაბამისად ვიყენებდეთ. ასეთ ცოდნას დედამიწაზე უზენაესი ალლაჰის წყალობით მხოლოდ ადამიანი ფლობს. არგუნა რა წმინდა ადამს ყოველი საგნის სახელის ცოდნა, უზენაესმა ალლაჰმა ის ანგელოზებზე მაღლა აიყვანა.

ამის შემდეგ უზენაესმა ალლაჰმა ბრძანა: „და აკი, ვუთხარით ანგელოზებს: „სეჯდე ალასრულეთ ადამისთვის!“ უმაღვე სეჯდე ალასრულეს, გარდა იბლისისა, რომელმაც უარი თქვა, გადიდგულდა და იქმნა ურმუნოთაგან“ (სურა „ბაყარა“, 2/34). უთხრა: „ჰე, იბლის! რამ დაგაბრკოლა შენ, რომ სეჯდე არ ალასრულე იმისთვის, ვინც გააჩინე მე? გადიდგულდი თუ გაამაყდი? მიუგო: მე მასზე უკეთესი ვარ, მე ცეცხლისგან გამაჩინე, და ის კი ტალახისგან.“ (სურა „სად“, 38/75-76). პირველი ადამიანის გაჩენამდე ანგელოზები მრავალი წლის განმავლობაში სამოთხეში იმყოფებოდნენ და ამ დროის განმავლობაში მრავალ მეცნიერებასა და სიბრძნეს დაეუფლნენ, შეიძინეს უამრავი რამისა და ჭეშმარიტების ცოდნა. ჯინი ანუ იბლისი ფლობდა ისეთ დიდ ცოდნას, რომ შეიძლებოდა ის მათი მასწავლებელი ყოფილიყო. ვიდრე

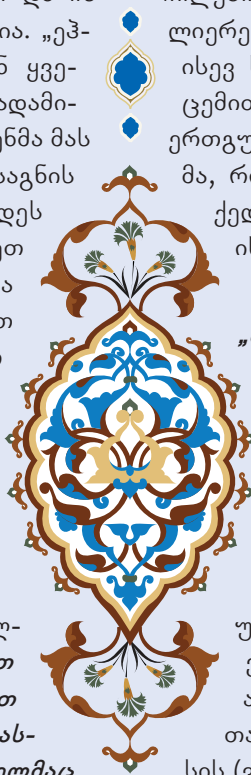
წმინდა ადამი გაჩნდებოდა, იბლისი, ისევე როგორც სხვა ანგელოზები, უზენაეს ალლაჰს გულწრფელად სცემდა თაყვანს. მაგრამ როგორც კი მან არ ისმინა თავისი გამჩენის, მისი მდგომარეობა სამოთხეში და თვით გარეგნობაც კი შეიცვალა. როცა ანგელოზებმა სეჯდედან (თაყვანისცემა) თავები წამოწიეს, მათ დაინახეს, რომ დაუმორჩილებლობის გამო იბლისს სახე, უზენაესი ალლაჰის ნებით, გასაზიზღრებოდა. ანგელოზები კი, უზენაესი ალლაჰის მორჩილების დასტურად და მის მიმართ მაღლიერების გამოსახატავად, მოწინებით, ისევ სეჯდეს ასრულებდნენ. თაყვანისცემით ანგელოზებმა უზენაეს ალლაჰს ერთგულება დაუბრუნეს, ხოლო იბლისმა, რომელმაც ამაზე უარი განაცხადა, ქედმაღლობა გამოავლინა და შესაბამისად დაისაჯა.

მან უზენაეს ალლაჰს უთხრა: „მიუგო „მე ვერ აღვასრულებ სეჯდეს ადამიანის წინაშე, რომელიც შენ მშრალი, შავი დამყოლი ტალახისგან გააჩინე.“ (სურა „ჰიჯრ“, 15/33); „მე მასზე უკეთესი ვარ, მე ცეცხლისგან გამაჩინე, და ის კი ტალახისგან“. (სურა „სად“, 38/76). იბლისს (ეშმაკს) არ მოეწონა უზენაესი ალლაჰის ბრძანება თაყვანი ეცა წმინდა ადამისთვის და არ შეასრულა ის, რითაც განუდგა თავის გამჩენს და იქცა (თავისი) ნაფსის (ვნების) მონად. ყურანში ნათქვამია: „უთხრა: „თუკი ასეა, ახლავე გადი აქედან! შექველად, შენ ამიერიდან განდევნილი ხარ! და, შექველად, წყევლა შენდამი ანგარიშსწორების დღემდე!“ (სურა „ჰიჯრი, 15/34-35).

მაშინ იბლისმა უზენაეს ალლაჰს სასჯელის გადავადება სთხოვა და მანაც თხოვნა შეუსრულა.

უთხრა: „ღმერთო ჩემო, მაშ, დრო გადამიწიე აღდგენის დღემდე!“ უთხრა: „შექველად, დროგადაწეულთაგანი ხარ,“ (სურა „ჰიჯრი, 15/36-38).

...უზენაესმა ალლაჰმა დაასახლა რა პირველი ადამიანები სამოთხეში, აუკრძა-

ლა მათ მიახლოებოდნენ სამოთხის ერთ-ერთ ხეს. ამის შესახებ ყურანში ნათქვამია: „შენ კი, ადამ, დასახლდი შენს მეუღლესთან ერთად სამოთხეში, ჭამეთ, რაც მოგესურვებათ, მაგრამ აი, ამ ხეს, არ მიუახლოვდეთ, რათა არ იქცეთ ცოდვილებად“ (სურა „არაფ“, 7/19).

მაგრამ ადამმა (აღლაჰმა დალოცოს) და ევამ აკრძალვა ყურად არ იღეს.

...ადამიანთა მოდგმის გაჩენით უზენაესმა აღლაჰმა მათი ნებისყოფის გამოცდა ჩაატარა.

თავდაპირველად გამოცდა ანგელოზებს ჩაუტარდათ, როცა უზენაესმა აღლაჰმა მათ უბრძანა, სეჯდე აღასრულეთ ადამისთვისო (აღლაჰმა დალოცოს). მათ გამოცდა წარმატებით ჩააბარეს, ვინაიდან ცოდვებისგან განმედილნი იყვნენ. გაამაყებულმა ეშმაკმა კი უარი თქვა დამორჩილებოდა გამჩენის ბრძანებას იმიტომ, რომ ის ჯინების მოდგმიდან იყო და ახასიათებდა ნაფსი (ცდუნება).

მსგავსად იმისა, როგორც გამოიცადნენ ანგელოზები და იბლისი, გამოცდა გაიარა ადამმაც. იბლისს, როგორც ხალხის ჭეშმარიტი გზიდან გადამცდენს, გადავადებული ჰქონდა სასჯელი. თავისი ამოცანის შესრულებისას, ეშმაკი მმართავდა სხვადასხვა მაცდურ ხერხებს, რათა წმინდა ადამი და ევა შეეცდინა. წმინდა ყურანში ნათქვამია: „მაგრამ ეშმაკმა წასჩურჩულა მას: „ადამ! ხომ არ გაჩვენო შენ მარადიული (ნაყოფისმბოძებელი) ხე და მუდმივი ძალაუფლება? (სურა „თაჰა“, 20/120). „და დაუნყო ეშმაკმა მათ ყურებში ჩურჩული, რომ გამოეჩინათ მათ თავიანთი სხეულის სასირცხო ნაწილები. და მან უთხრა მათ: „თქვენმა ღმერთმა თქვენ ამ ხის (ნაყოფი) მხოლოდ იმ მიზნით აგიკრძალათ, რომ თქვენ ანგელოზებად არ ქცეულიყავით ან სამუდამო სიცოცხლე არ მოგეპოვებინათ“. და მან დაუფიცა მათ: „ჭეშმარიტად, მე თქვენი კეთილი მრჩეველი ვარ“. ასე შეაყვინძინა მან ისინი. ხოლო როცა

მათ ხის ნაყოფი გასინჯეს, მათ გამოუჩნდათ თავიანთი სასირცხო ადგილები და დაიწყეს სამოთხის ფოთლებით მათი დაფარვა. მაშინ მათმა გამჩენმა მიმართა მათ: „განა ეს ხე არ აგიკრძალეთ და არ გითხარით იმის შესახებ, რომ ეშმაკი თქვენი აშკარა მტერია?“ მათ უპასუხეს: „ღმერთო ჩვენო! ჩვენ საკუთარი თავი თავადვე დავსაჯეთ, და თუკი არ გვაპატიებ და არ შეგვიწყალებ, ზარალგანცდილთა რიგებში აღმოვჩნდებით“. მან უთხრა: „დაეშვით! ზოგიერთი თქვენგანი სხვების მტერია. თქვენთვის დედამიწა დროებითი საცხოვრებელი და გამოსაყენებელი იქნება“. მან თქვა: „თქვენ მასზე იცხოვრებთ, მასზე განისვენებთ და (განკითხვის დღეს) მისგანვე აღმოცენდებით“ (სურა „არაფ“, 7/20-25).

ყველა ცოცხალ არსებათაგან მხოლოდ ადამიანს ახასიათებს თავისი სასირცხო ადგილის დაფარვის თვისება. ადამიანი ამას იმიტომ აკეთებს, რომ შეინარჩუნოს თავისი პატივი, ღირსება, მოკრძალება და ხარისხი, რაც უზენაესი აღლაჰისგან აქვს ნაბოძები. წინააღმდეგ შემთხვევაში ის დაკარგავს თავის ამ თვისებებს და დაუფარავი ცხოველების დონემდე დაეშვება. საზოგადოებაში სინდისისა და სირცხვილის დაკარგვა ქვეყნიერების აღსასრულის ერთ-ერთი უპირველესი ნიშანია. ჰადისში ნათქვამია:

„სირცხვილი და მოკრძალება რწმენისგან გამომდინარეობს“ (ბუჰარი, „იმან“, 3).

წმინდა ადამსა და ევას, მიუხედავად იმისა, რომ სამოთხეში მათ გარდა არავინ იყო, შერცხვათ იმის, რომ სასირცხო ადგილები გამოუჩნდათ. მათ დაიწყეს ფოთლების მოწყვეტა, რათა დაეფარათ ისინი. ისეთ მოქმედებას, როგორც სხეულის დაფარვა, ახასიათებს სულიერი კავშირი — ადამიანის ერთ-ერთ დადებით თვისებასთან — წესიერებასა და სირცხვილთან. შურისძიების მიზნით ყოველივეს მომწყობ მაცდურს მინდობილნი, შუამავალი წმინდა ადამი და მისი მეუღლე ევა, სულიერი სი-

ნანულის გრძნობით შეპყრობილები, იბლისის გაეცალნენ. ანგელოზების გზისთვის უპირატესობის მიმნიჭებლბმა, მონანიების სიტყვებითა და პატიების მუდარით უზენაეს ალლაჰს მიმართეს. ამის შესახებ წმინდა ყურანში ნათქვამია: „შემდეგ შეისწავლა ადამმა თავისი ღმერთისგან სიტყვები, ხოლო მან (ალლაჰმა) მიუტევა, უეჭველად ის, სწორედ იგია შემნდობი და მწყალობელი.“ (სურა „ბაყარა“, 2/37).

„მიუგეს ორივემ: ღმერთო ჩვენო! უსამართლოდ მოგექცეოდა საკუთარ თავს და თუ არ მოგვითქვებ და არ შეგვიწყალებ, უეჭველად, ჩვენ წაგებულთა შორის აღმოვჩნდებით!“ (სურა „არაფ“, 7/23). ყოვლადმოწყალე ალლაჰმა შეისმინა მათი მგზნებარე ვედრებები და მათ დედამიწაზე დაშვება უბრძანა. ამის შესახებ წმინდა ყურანში ნათქვამია:

„უთხრა: ჩამოდიო, მტერნი ხართ ერთურთისა. და თქვენთვისაა მინაზე საცხოვრებელი და საბადებელი განსაზღვრულ დრომდე. ბრძანა: იქ იცხოვრებთ და იქვე მოკვდებით და იქიდანვე აღმოცენდებით“ (სურა „არაფი“, 7/24-25).

უზენაესმა ალლაჰმა ისმინა შუამავალ ადამისა და ევას მომნანიებელი ვედრება, მიუთითა და ამცნო მათ შთამომავლობის გადარჩენის გზა:

„ჰეი, ადამის შვილნო! ჩვენ მოგივლინეთ თქვენ სამოსი თქვენთა სარცხვინებელთა დასაფარად და შესალამაზებლად, და ღვთისმოშიშობის სამოსელი, სწორედ ესაა უკეთესი. აი, ესაა ალლაჰის აიათები, ეგების გულისხმაჰყონ მათ!“ (სურა „არაფ“, 7/26).

ამ აიათში საუბარია იმაზე, რომ ადამიანის სასირცხო ადგილებისა და ნაკლოვანებათა დაფარვა მარტო გარედან, ტანსაცმლით საკმარისი არ არის. ასევე აღნიშნულია, რომ ადამიანის მთავარი „ტანისამოსი“, რომელიც მის სულს ნეგატიური გრძნობების, ემოციებისა და სულელური აზრებისგან დაიცავს, დაეხმარება უზენაესი ალლაჰის მონა-მსახურს შეიგნოს თავისი პასუხისმგებლობა მის წინაშე, „ღვთისმო-

შიშობის ტანისამოსია.“ სხვა აიათში უზენაესი ალლაჰი გვატყობინებს იმის შესახებ, რომ ერთი ადამიანის უპირატესობა მეორეზე მხოლოდ მისი ღვთისმოშიშობის მიხედვით განისაზღვრება:

„ჰეი, ადამიანნო! უეჭველად, ერთი მამრიდან და ერთი მდედრიდან გაგაჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთმანეთი, დაგადგინეთ ერებად და ტომებად. უეჭველად, თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმოშიშია. უეჭველად, ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ყველაფრისმცოდნეა!“ (სურა „ჰუჯურათი, 49/13).

უზენაესი ალლაჰი ასე აფრთხილებს თავის მონა-მსახურებს:

„ჰეი, ადამის შვილნო! არ გაცდუნოთ ეშმაკმა, როგორც თქვენი მშობლები გამოიყვანა სამოთხიდან, სამოსი გახადა, რათა მათთვისვე თავიანთივე სარცხვენელი ერგენებინა. უეჭველად, იგი და მისი ხროვა გხედავთ იქიდან, საიდანაც თქვენ მათ ვერ ხედავთ. უეჭველად, ჩვენ მეგობრებად დაეუდგინეთ ეშმაკნი მათ, რომელთაც არ ირწმუნეს.“ (სურა „არაფ“, 7/27).

აღოლო ლოკმა

როგორც ვიცით, ისლამი სრულფასოვანი და ზოგადსაკაცობრიო რელიგიაა. ის თითოეული ადამიანის უფლებასა და ყოველ ქმედებას დიდ ყურადღებას აქცევს და შესაბამისად მას პასუხიმგებლობას აკისრებს. ისლამი ადამიანის ცხოვრებას დეტალურად აკვირდება და ისე, როგორც სულიერი ძმის, ასევე, განურჩევლად რელიგიური მრწამსისა და ყოველი ინდივიდის, უფლების შელახვის ნებას არ აძლევს. ისლამი ის რელიგიაა, რომელიც მდიდარისა თუ ღარიბის, მეზობლისა თუ ნათესავის, მეგობრისა თუ თანამშრომლის, მშობლებისა თუ შვილის ყველაზე მინიმალურ უფლებასაც კი დიდი ყურადღებით ეკიდება. ისლამი ის რელიგიაა, რომელიც წინა პლანზე ადამიანის ღვთისმოსაობას აყენებს, რომლისთვისაც არ აქვს არსებითი მნიშვნელობა ადამიანის კანის ფერს, სახის სილამაზეს, თანამდებობრივ წოდებას. ისლამი ადამიანს ალალი სარჩოს მოგებას და მხოლოდ ნებადართული საკვების მიღებას უბრძანებს. ისლამი ის რელიგიაა, რომელიც თითოეულ პიროვნებას ჰალალი გზით ლუკმა პურის მოპოვებას ავალდებულებს. სწორედ აქ მინდა, თქვენი ყურადღება ალალი ლუკმის მნიშვნელობაზე მივიქციო. განურჩევლად სოციალური ფენისადმი კუთვნილებისა, მუსლიმი ადამიანი ვალდებულია, ოჯახის წევრებისთვის საჭირო საყოფაცხოვრებო პირობების შესაქმნელად ალალი შრომით იზრუნოს. რა თქმა უნდა,

ალსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ მისი შრომა არ უნდა შემოიფარგლებოდეს მხოლოდ ოჯახით, ვინაიდან ღარიბებისთვის დახმარების ხელის განოდება და მარტოვლა ადამიანებზე ზრუნვა არასავალდებულო ღვთისმსახურებაზე უფრო უკეთესია. რადგან ამ დროს სარგებელი ისე, როგორც მას, ასევე საზოგადოების ღარიბ ფენასაც შეეხება. გამდიდრების მიზნით, ალალი რელიგიურად ნებადართულ სექტორში მუშაობა ნებაყოფლობითია. იმ მიზნით, რომ თავი სხვებზე უპირატესად წარმოაჩინო და მედიდურად ხალხის დაბალი ფენის წინაშე წარსდგე, ალალი სექტორში მუშაობაც კი ჰარამია.

ისლამში, პიროვნების გარჯის წყალობით მოპოვებული შემოსავლის წყარო ძალიან ძვირფასია. წმინდა შუამავალი გვასწავლის: „საკუთარი ოფლით მონაპოვარზე ძვირფასი და ხეირიანი რამ არავის უჭამია“. (ბუჰარი ბუიუ 15) როდესაც მას ჰკითხეს, თუ როგორი გზით მოპოვებული შემოსავალია ყველაზე უფრო სუფთა, მან მიუგო: „ადამიანის მიერ საკუთარი ხელით და სამართლიანი ვაჭრობით მოგებული“. (მუსნედი 4-144) ალალი მოგებისთვის გარჯა და ზრუნვა მნიშვნელოვანია იმისათვის, რომ მიღებული შემოსავალი ბარაქიანი გავხადოთ. ამის მთავარი წინაპირობები შემდეგია: სამართლიანი შრომა და სამუშაო გარემოში სიმართლის თქმა. მუს-

ლიმი ადამიანი შესრულებულ საქმესა და ქცევებში სამართლიანობასა და სიტყვისკაცობას არ უნდა არღვევდეს. უნდა შეეცადოს, საქმე სრულფასოვნად და წუნდაუდებლად შეასრულოს. მუსლიმი მასზე მიბარებულ ამანათს დიდი სიფაქიზით უნდა მოექცეს და ძირითად მეპატრონეს უვნებლად უნდა დაუბრუნოს. უზენაესი ალლაჰი სურა მუყმინუნის მე-8-ე აიათში სწორედ მიცემულ სიტყვასა და მიბარებულ ამანათზე ამახვილებს ყურადღებას და გადარჩენას აუწყებს იმ მორწმუნეებს, რომლებიც **„დადებულ აღთქმას და მიბარებულ ამანათს იცავენ“**. აგრეთვე მუსლიმმა ადამიანმა ხრიკებისა და უსამართლობისგან თავი შორს უნდა დაიჭიროს. წმინდა ჰადისში ნათქვამია: **„უზენაესი ალლაჰი კმაყოფილი იქნება იმით, როდესაც რომელიმე თქვენგანი საქმეს და დაკისრებულ მოვალეობას უნაკლოდ შეასრულებს. (თაბერანი, ელ-მუ'ლჯემულ-ევსათ, 1/275)**

შემოსავლის ბარაქიანობის მატებას თან ახლავს ზექათისა და ოშურის გაცემა. უზენაესი ალლაჰის გზაზე გახარჯვა, წყალობის გაცემა და ქონების დაცვა მის ბარაქიანობას გაზრდის. უზენაესი ალლაჰი წმინდა აიათში ბრძანებს: **„ალლაჰი კრძალავს (სპობს: პროცენტი დან შემოსულ მონაგებს არ აქვს ბარაქა) მევახშეობას და ამრავლებს (ხვავსა და ბარაქას მიანიჭებს მას, ვინც მონყალეობას გაიღებს ალლაჰის გზაზე) მონყალეობის გაღებას და ალლაჰს არ უყვარს არც ერთი ურწმუნო და ცოდვილი“**. (სურა ბაყარა აიათი 276)

იმის მიუხედავად, რომ ზექათისა და ოშურის გაცემით ქონების რაოდენ-

ობა მცირდება, მისი ბარაქიანობა იზრდება, შემოსავლის მეპატრონე ქონებისგან სიკეთეს ნახავს და გაცემულის წყალობით ნამოქმედართა წიგნი მადლით აივსება.

შემოსავლის ბარაქიანობის გაზრდის გზათაგან ზოგიერთი შემდეგია: ადამიანმა კმაყოფილება უნდა გამოხატოს იმით, რაც წილად ერგო, ხელმომჭირნეობა გამოიჩინოს და მფლანგველობას მოერიდოს. ხელმომჭირნე ადამიანმა ხელთარსებული წყალობის ფასი იცის და მას გეგმაზომიერად იყენებს. (მუსნედ 33 ითჰაფ, 7/61)

გარდა ამისა, ყურადღების გამახვილება იმ საკითხებზე, როგორებიცაა სახელმწიფო ქონების დაცვა, სხვადასხვა ხრიკებით მისი მიტაცებისგან თავის შეკავება, გადასახადებისგან თავის არარიდება, თანამდებობიდან გამომდინარე, სახელმწიფო ქონების საკუთარი სარგებლობისთვის ბოროტად არგამოყენება, ობლის უფლებებზე ფიქრი და ა.შ. ხელთარსებული ქონების ბარაქას გაზრდის.

დაბოლოს, უნდა ვიცოდეთ, თუ სანაცვლოდ რას მოითხოვს ჩვენგან წყალობის მომცემი. მისი სურვილისამებრ მოქცევა და მის მართ მადლიერების გამოხატვაა საჭირო. გამჩენის მიერ ბოძებული წყალობის დაცვა და ხვავისა და ბარაქის მომატება მადლიერებით შესაძლებელია. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„და ხომ გაუნყათ ღმერთმა თქვენ: „თუ ნამდვილად მადლიერნი იქნებით, უთუოდ, წყალობას გიმრავლებთ და თუ უმადურნი იქნებით, უჭკველად, სასჯელი ჩემი საშინელია!“ (სურა იბრაჰიმი აიათი 7)

მონოთეიზმის გავლენა ადამიანის ცხოვრებაზე

მოდით ვნახოთ, რა გავლენა აქვს მონოთეიზმს ადამიანის ცხოვრებაზე. რატომ არის, რომ როგორც ამიერ, ისე იმიერ ცხოვრებაში მორწმუნის თანამდევი წარმატებაა, ურწმუნოსი კი წარუმატებლობა.

1. მორწმუნე არ შეიძლება შეზღუდული პიროვნება იყოს, მას სწამს ღმერთი, ზეცისა და ქვეყნიერების გამჩენი, პატრონი აღმოსავლეთისა და დასავლეთისა, ბურჯი სამყაროსი, ეს ადამიანი არ არის ფანატიკოსი არც აზრებში და არც ქმედებებში, მისი სიყვარული და ერთგულება არ შემოიფარგლება ადამიანთა ერთი, გარკვეული ჯგუფით. მისი თვალსაწიერი ფართოა, ლტოლვა ცოდნისადმი უსაზღვრო, შეხედულებები პროგრესული, მაგალითად ათეისტს განა შეიძლება, ჰქონდეს სულის ასეთი სისუფთავე და ინტელექტის სიღრმე? ან, მრავალღმერთიანს და წარმართს, რომელსაც ისეთი ღვთაებისა სწამს, რომელიც ისევე შეზღუდულია თავის შესაძლებლობებში, როგორც, მაგალითად ადამიანი.

2. ერთი ღმერთის რწმენა ადამიანში ბადებს, უმაღლეს ხარისხში, საკუთარი

ღირსების გრძნობას. მორწმუნემ იცის, რომ მხოლოდ ალლაჰს ეკუთვნის მთელი ძალაუფლება და მის გარდა არავის ძალუძს დაეხმაროს ან პირიქით ავნოს ადამიანს, მისცეს სიცოცხლე ან წაიღოს იგი. ეს მტკიცე რწმენა ადამიანს დამოუკიდებელს და უშიშარს ხდის მიწიერი ძალებისადმი. იგი არასდროს არის მიკერძოებული, ამქვეყნად დახმარებას არავის ემუდარება, მას არ ეშინია თვით მეფეების, ეს სულიერი თვისებები მხოლოდ ერთღმერთიანობის შედეგია და პირიქით, ის, ვინც ღვთაებრიობას კიდევ სხვას ვინმეს მიაწერს, ან სულაც ურწმუნო, სხვა არსებებს ეთაყვანება და მიაჩნია, რომ ისინი განსაზღვრავენ მათ ბედს და სასოებენ მათ.

3. საკუთარ ღირსებასთან ერთად ეს რწმენა ადამიანში თავმდაბლობისა და უბრალოების გრძნობას ბადებს. მის გულში არ არის აღვირახსნილი სიამაყისა და თვითკმაყოფილების ადგილი, რომელიც შეიძლება საკუთარი ძალაუფლებითა და სიმდიდრით იყოს გამოწვეული, რადგან მან იცის, რომ ყველაფერი რაც გააჩნია,

ღვთისაგან არის ნაბოძები და ღმერთს ხელენიფება წაიღოს ყველაფერი, რაც მისცა. ურწმუნოს კი, როგორც კი რაღაც მიწიერ სიკეთეს მიაღწევს, ჰგონია, რომ ის სხვებზე მაღლა დგას, რომ მხოლოდ ის იმსახურებს პატივისცემას. ამპარტავნობა და თვითკმაყოფილება წარმართობის აუცილებელი მეგზურებია, რადგან წარმართს მიაჩნია, რომ განსაკუთრებული ურთიერთობები აქვს ღვთაებებთან და, რომ სხვები ამას მოკლებულნი არიან.

4. მონოთეიზმი ადამიანს მეტად სათნოსა და პატიოსანს ხდის, მან იცის, რომ წარმატების და ცხოვნების მისაღწევად არ არის სხვა საშუალება გარდა სინმინდისა და მართალი ქცევისა. მას გააჩნია წრფელი რწმენა ღმერთისა, რომელიც აბსოლუტურად სამართლიანია და რომელიც არაფრით არის შეზღუდული თავისი ღვთაებრივი ნების გამოვლენაში.

ასეთი რწმენა ადამიანს იმაში არწმუნებს, რომ ჭეშმარიტი წარმატების მიღწევა სამართლიანი ცხოვრებით შეიძლება და რომ დაღუპვისგან ვერავის დახმარება ვერ გადააარჩენს. ურწმუნოები და წარმართები კი ყოველთვის ცრუ იმედებით ცხოვრობენ. ზოგიერთ მათგანს ჰგონია, რომ მათი ცოდვები გამოსყიდულია, ზოგს მიაჩნია, რომ ღმერთის ფავორიტები არიან და ამიტომ არ დაისჯებიან, სხვებს კი წმინდანთა შემწეობის იმედი აქვთ. ზოგსაც გარკვეული ძღვენი მიაქვთ თავიანთ ღვთაებებთან და ჰგონიათ, რომ ამით ცოდვის ჩადენის უფლებასაც კი იღებენ. ასეთი მცდარი შეხედულებები იწვევს იმას, რომ ეს ადამიანები უგულვებელჰყოფენ საკუთარი სულების განწმენდის და სუფთა, მართალი ცხოვრების აუცილებლობას, რაც შეეხება

ათეისტებს, მათ საერთოდ არ სწამთ, რომ არსებობს ღმერთი, რომელსაც აქვს ხელმნიფობა მათზე, ვის წინაშეც პასუხისგება მოუწევთ ყველა ნამოქმედარისთვის, ამიტომ საკუთარი თავი სრულიად დამოუკიდებლად მიაჩნიათ.

5. მორწმუნე კი არასდროს ეძლევა სასონარკვეთას, მას აქვს მტკიცე რწმენა ღმერთისა, რომელიც არის ბატონი სამყაროთა, ვისი მოწყალება და სულგრძელობა უსაზღვრო, ხოლო სიძლიერე დაუსრულებელია. ეს რწმენა ხდება უაღრესად დამამშვიდებელი ადამიანის გული-სა, აღავსებს მას კმაყოფილებითა და სასოებით, შესაძლებელია, ამქვეყნად ადამიანი უარყონ, ქონება, ახლობლები წაართვან, მაგრამ რწმენა ღვთისა და მისი ერთგულება მას არასდროს დატოვებს. მორწმუნე ყოველთვის სავსეა იმედით. წარმართებსა და ურწმუნოებს კი, სამწუხაროდ, მდაბიო სულები აქვთ. ისინი მხოლოდ ადამიანზე ამყარებენ იმედს, ამიტომ არის, რომ დიდი განსაცდელის დროს, ისინი სასონარკვეთას მიეცემიან და ბევრი მათგანი თვითმკვლელობით ამთავრებს სიცოცხლეს.

6. რწმენა ღვთისა ბადებს ადამიანში უშიშრობის, შეუპოვრობისა და მოთმინების გრძნობას. თავის ბედს ის მთლიანად ღმერთს მიანდობს, მთელ თავის ძალებს ღვთის მცნებების შესრულებას უძღვნის, რათა მოიპოვოს წყალობა ალ-ლაჰისა, მას მტკიცედ სწამს, რომ გააჩნია შეწევნა ღმერთისგან და დასაყრდენი მასში. ეს გრძნობა მას ხდის კლდესავით მაგარს, და ვერავითარი სიძნელე, წინაღობა, თვით მტრობაც კი, ვერ აიძულებს მას უარი თქვას თავის რწმენაზე. ურწმუნოებს კი ასეთი ზნეობრივი საყრდენი არ გააჩნიათ.

7. არსებობს ორი რამ, რაც ადამიანს მშვიდობას ხდის: სიკვდილის შიში და აზრი იმისა, რომ არსებობს ვიღაც სხვა, გარდა ღმერთისა, ვისაც ხელენიფება წაართვას მას სიცოცხლე, ან პირიქით იხსნას იგი. მონოთეიზმი წმენდს გონებას ორივე ამ აზრისგან. პირველ შემთხვევაში მორწმუნემ იცის, რომ მთელი მისი სიცოცხლე მთლიანად ღმერთის ხელშია და მზად არის ღვთის გულისათვის ყველაფერი მსხვერპლად გაიღოს. მეორე შემთხვევაში, მორწმუნემ იცის, რომ არავითარ იარაღს, არანაირ ადამიანს ან ცხოველს არა აქვს მასზე ძალაუფლება და, რომ მხოლოდ ალლაჰის ნებით შეიძლება დაენიოს მას სიკვდილი. მისი მინიერი ცხოვრების ვადა წინასწარ გად-ანწყვეტილია და ამიტომ არანაირ ამქვეყნიურ ძალას არ შეუძლია ამ ვადის შეცვლა. ამიტომ არავინაა უფრო უშიშარი, ვიდრე მორწმუნე ღვთისა. მას ვერაფერი დააშინებს, მის სულს ვერაფერი გატეხავს, ვერც უბედურება, ვერც მტრები, ვერც ძლევა-მოსილი არმიები, როცა ის ბრძოლაში, ღმერთის სახელით ებმება, მისი ძალები ათმაგდება. საიდან შეუძლიათ, მსგავსი ძალები აიღონ ურწმუნოებმა და წარმართებმა? მათი აზრით, მინიერი ცხოვრება ყველაფერია, სიკვდილი მოდის მტრებიდან და შესაძლებელია, მისი თავიდან აცილება და მისგან გაქცევა.

8. ღმერთის ერთობის რწმენა ქმნის მშვიდობასა და თანხმობას, წმენდს სულს სიმუხთლისგან, შურისგან, ეჭვიანობისგან, გაუმაძღრობისგან და იცავს ადამიანს უკეთური საქციელისგან. მორწმუნემ იცის, რომ წარმატება ღვთის ხელშია, რომ ღირსება, რეპუტაცია, ძალაუფლება—ყველაფერი ეს ექვემდებარება ღვთის ნებას და იგი აჯილდოებს ამ ყველაფრით მას, ვისაც

ინებებს და რომ ადამიანის ვალია იაროს სიმართლის გზით. თუ ღმერთი გადწყვეტს დასაჯოს ადამიანი, ვერავითარი ძალა ვერ შეუშლის მას ხელს იმაში, რომ საკუთარი ნება აღასრულოს. წარმართებსა და ურწმუნოებს კი ჰგონიათ, რომ წარმატება ან წარუმატებლობა მხოლოდ მათ ძალისხმევაზეა დამოკიდებული. ამიტომ ისინი ყოველთვის საკუთარი სიღარიბისა და შურის ტყვეობაში რჩებიან. ხოლო წარმატების მისაღწევად უარს არ ამბობენ არც მოქრთამვაზე, არც მაამებლობაზე, არც ინტრიგებზე. შური, გამოწვეული სხვისი წარმატებით, წვავს მათ, ისინი ხშირად მიმართავენ შანტაჟს, ცილისწამებას და სხვა უკეთურ მეთოდებს, რათა დაღუპონ წარმატებული კონკურენტი.

9. მონოთეიზმის ყველაზე მნიშვნელოვანი შედეგია ის, რომ ის შთააგონებს ადამიანს, აღასრულოს ღვთის რჯული. ჭეშმარიტმა მორწმუნემ იცის, რომ ღმერთისთვის არაფერია დაფარული და რომ ის უფრო ახლოსაა მორწმუნესთან, ვიდრე ამ უკანასკნელის აორტა. გამჩენმა უწყის ყოველივე, თვით ჩვენი აზრები და განზრახვები. ჩვენ შეგვიძლია, დავმალეთ ჩვენი ცოდვები ადამიანებისგან, მაგრამ

არა ღვთიური თვალისგან. რაც უფრო მტკიცეა ამის რწმენა, მით უფრო მტკიცედ დაიცავს ადამიანი ღვთის მცნებებს, თავს აარიდებს ყველაფერს, რაც აკრძალულია და შესაძლებლად ყველაფერს, რაც აუცილებელია შესასრულებლად. უზენაესი ღმერთი არასდროს ტოვებს ადამიანს მარტოდ და ვერავინ გაექცევა ღვთის სამსჯავროს. აი, რატომ არის რწმენა ერთი ღმერთისა უპირველესი აუცილებელი პირობა.

ისლამის მიზანია ადამიანთა ბედნიერება

ჩვენ ისლამის აღმსარებელი მუსლიმი ქართველები, ვაცნობიერებთ რა ჩვენი ქვეყნის ისტორიულ ხვედრს, პატივისცემითა და პასუხისმგებლობის გრძნობით ვეკიდებით ისეთ თემებს, რომლებიც უფრო აქტუალური და ყურადსაღებია თანამედროვე ეტაპზე. კერძოდ ადამიანის თავისუფლებისა და ადამიანის უფლებების საკითხებს.

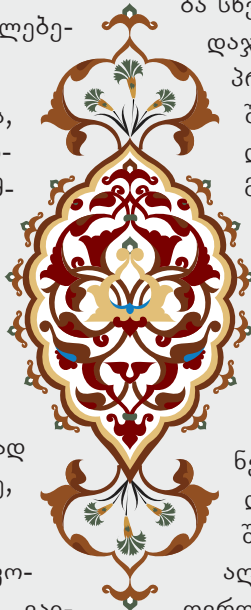
ჩვენ, ქართველ მუსლიმებს, საჭიროდ მიგვაჩნია დემოკრატიული და სამართლებრივი სახელმწიფოს, ერთიანი საქართველოს მშენებლობაში მონაწილეობას იღებდეს ჩვენი ქვეყნის თითოეული მოქალაქე, მიუხედავად მისი აღმსარებლობისა და ეთნიკური კუთვნილებისა. ყველა მათგანის საზრუნავი უნდა იყოს სრულიად საქართველოს ხვალისდელი დღე, მისი ბედი და მომავალი.

გასულ საუკუნეში პოლიტიკოსები, სახელმწიფო მოხელეები, ვაი-ქართველები ხშირად მანიპულირებდნენ და ვაჭრობდნენ რელიგიური საკითხებით. მსგავსმა მცდელობებმა სხვადასხვა სარწმუნოების ჭეშმარიტ მიმდევართა შორის შური დათესა, რითაც ქვეყნად ბიძგატეხილობის პრობლემა შეიქმნა.

საუბედუროდ ეს ტენდენცია დღესაც გრძელდება.

იმედია, მსოფლიოში მიმდინარე გლობალური პრობლემური პროცესები შეჩერებული იქნება პროგრესული კაცობრიობის მიერ და არ მიეცემათ საშუალება სხვადასხვა რელიგიურ თვითმარქვია დაჯგუფებებს მართონ პოლიტიკური პროცესები სხვადასხვა ქვეყნებში, აღმსარებლობის საბაბით დაუპირისპირონ ერთმანეთს ადამიანები, ატერორონ და აშანტაჟონ მშვიდობიანი მოქალაქეები.

ზემოთაღნიშნულ საკითხებზე ცალკეული რელიგიის ჭეშმარიტი მიმდევრები კარგად არიან ინფორმირებულნი და მთელი მსოფლიოს მასშტაბით შეინიშნება რელიგიურ ცენტრებს შორის დიალოგის დაწყება. ჩვენს სამშობლოში, საქართველოში, სამივე აღმსარებლობის მიმდევრები ცხოვრობენ და მოღვაწეობენ, რაც კიდევ ერთი წინგადადგმული ნაბიჯია ადამიანის კონსტიტუციური უფლებების დაცვის, დემოკრატიისა და თავისუფლების გზაზე. ისლამი არის სრულყოფილი რელიგია, რომელიც განვითარების ნებისმიერ ეტაპზე ფეხს უწყობს კაცობრიობას

და შეესაბამება პროგრესს. ამიტომ ჩემი მოწოდება იქნება ნუ დაგვეზარება მშობლიურ ენასთან ერთად შევისწავლოთ სხვადასხვა ენებიც და რელიგიებიც, რაც გზას გაგვიხსნის სამყაროში შესასვლელად.

რელიგია რომელიმე ერის საკუთრება არ არის. რელიგია ღმერთსა და ადამიანს შორის არსებული სულიერი კავშირია. ღმერთის წინაშე თითოეული ადამიანი ინდივიდუალურადაა ანგარიშვალდებული, ამიტომ რწმენა ღმერთისაა. მან მოუვლინა კაცობრიობას მხსნელები შუამავლების სახით და ადამიანის მართვის ინსტრუქციები, რომლებსაც წმინდა წიგნები ჰქვია, იქნება ეს თორა, ბიბლია თუ ყურანი. ღმერთი ბრძანებს: **„ის ადამიანი, რომელიც ჩემს მიერ მოვლენილ რომელიმე კანონს უარყოფს, ჩემგან უარყოფილია.“** (სურა აჰზაბი აიათი 36)

არსებობს კაცობრიობისათვის მოვლენილი შუამავლების ჯაჭვი, რომლის ბოლო რგოლი წმინდა მუჰამედი. მუჰამედ შუამავალი ასე ბრძანებს თავის ჰადისებში: „ჩემი მიმდევარი, რომელიც ღმერთის მოვლენილ შუამავლებს უარყოფს, ჩემგან უარყოფილია“. ჩვენთვის ძალიან ძნელი და მტკივნეულია რომელიმე რელიგიის მიმართ შეურაცხმყოფელი სიტყვის გაგონება. თითოეული ადამიანი ღმერთის წინაშე ვართ ვალდებული ყველაფრისთვის.

ყურანი და მუჰამედ შუამავალი ასე მოგვინოდევენ: „ვალდებულებების შესრულება ღმერთის, კაცობრიობის და ყველა ადამიანის წინაშე, ადამიანის სულიერი სიმინდისა და არა დამცირება.“ მუჰამედ შუამავალი ს.ა.ვ. გვასწავლის ზნეობასა და ეთიკას:

1. ყველა ადამიანური ფასეულობა უნივერსალურია, განურჩევლად მრწამსისა თუ ეროვნებისა.

2. ისლამის ზნეობის პრინციპები ზომიერია. ყველაფერი რაღაც ჩარჩოებშია მო-

ქცეული, რადგან ზღვარგადასულობა ნებისმიერ საქმეში ცუდია. ამიტომ ღმერთი გვაძლევს უფლებას, ნებადართულ საზღვრებში, ამქვეყნიური სიამოვნებით დავტკბეთ.

3. ისლამის ზნეობა არაა ასკეტური ან მოძველებული. ისლამის მიზანია ადამიანთა ბედნიერება, მათი ჯანმრთელობა და ოპტიმისტური ხედვა მომავლისა.

4. ისლამის ზნეობა პრაქტიკულია, ის ითვალისწინებს ადამიანის ბუნებრივ მოთხოვნილებებს, მის ემოციებს, სურვილებსა და მისწრაფებებს, აძლევს შესაძლებლობას გამოამჟღავნოს საკუთარი „მე“.

„ყურანი გარკვეულ პერიოდში, შუამავალ მუჰამედთან ჩამოტანილი ღმერთის სიტყვებია, ცაში არსებული ერთი ასლია, ამის გამო ის უშეცდომოა.“ — ამბობს შვედი აკადემიკოსი **სოდერბლომი**.

„არავითარი ეჭვი არ არსებობს, რომ ეს შუამავალი კაცობრიობისათვის დიდი სამსახურის გამწვევი და ადამიანების ურთიერთობის მომწესრიგებელია, მას საქებად ისიც ეყოფა, რომ მან ადამიანები ღმერთის სწორ გზაზე დააყენა.“ — ამბობს **ლევ ტოლსტოი**.

„მუჰამედ ვწუხვარ, შენთან ერთად ერთ საუკუნეში არყოფნის გამო, ეს წმინდა წიგნი შენი სიტყვები არ არის, ეს ღმერთის სიტყვებია, ხოლო შენ ამ წიგნის გამავრცელებელი ხარ. მისი ღვთაებრიობის არალიარება, არსებული, ჭეშმარიტი მეცნიერების არალიარებასავით სასაცილოა. ისლამი ცხოვრების სტილია. ადამიანის სიცოცხლის ყველა ეტაპს მოიცავს. ის დიდი ღმერთის მიერ მოვლენილი ზომიერი, ბალანსირებული, ბრწყინვალე და სრულფასოვანი რელიგიაა კაცობრიობისათვის. ამის გამო პატივისცემით ქედს ვიხრი შენი გრანდიოზული ფიგურის წინაშე“ (**ოტო ბისმარკი. გერმანიის რაიხს კანცლერი**)

ამავდროულად დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო მკითხველს, ალლაჰი იყოს ჩვენი მფარველი.

ბელოგია და ფილოსოფია

რელიგიის ფილოსოფია, ისტორიული შეხედულებით, რელიგიის კრიტიკის შედეგად წარმოიშვა. მაშ ასე, ის მოსაზრება, რომ ფილოსოფია რელიგიის საწინააღმდეგო სისტემაა, სინამდვილეს არ შეესაბამება. ვინაიდან ფილოსოფიისთვის რელიგია მხოლოდ ერთ-ერთი განსახილველი საკითხია.

ის პრობლემური საკითხები, რომლებსაც ფილოსოფია განიხილავს, დრო და დრო რელიგიურ საკითხთან შორისაც ყოფილა. ფილოსოფიას ადამიანისა და ბუნების გაცნობა სურს—თუ როგორ შეიქმნა სამყარო, როგორ და რისგან გაჩნდა ადამიანი, რა არის მისი გაჩენის მიზანი და სხვა. ის სწორედ ასეთი სახის კითხვებს სვამს და პასუხების ძიებას იწყებს. პასუხები მსგავს კითხვებზე რელიგიურ წიგნებში მოიპოვება. თუმცა ამ საკითხებთან მიმართებაში ფილოსოფიური და რელიგიური ხედვა ერთმანეთისგან სრულიად განსხვავებულია. მაშინ როცა რელიგიაში მთავარი რწმენაა, ფილოსოფია ამ და მსგავს კითხვებს გონებით, ლოგიკითა და სინამდვილეზე დაყრდნობით განიხილავს. გამომდინარე აქედან, პასუხები აღნიშნულ კითხვებზე გონებისა

და მეცნიერულ მონაცემებს უნდა შეესაბამებოდეს. რწმენა, ადამიანს განუსაზღვრავს, თუ რა და როგორ უნდა იწამოს. ამ თვალსაზრისით, მორწმუნე ადამიანისთვის სინამდვილე ის არის, რაც წმინდა წიგნებში წერია და ამასთანავე, მასში ეჭვის შეტანის უფლება არ აქვს. ფილოსოფიის ხედვით კი ეჭვი, სიმართლისკენ და ცოდნისკენ წამყვანი მეთოდია. ჩვენი რწმენის მიხედვით, ეჭვი არ არსებობს იმაში, რომ არსებობს გამჩენი, რომელმაც სამყარო და ადამიანი საუკეთესო ფორმაში გააჩინა, რომელსაც ჩვენ ღმერთს ანუ უზენაეს ალლაჰს ვუწოდებთ. იმ შემთხვევაში თუკი ცხოვრებას რელიგიის წმინდა წიგნების რწმენით წარვმართავთ, საკუთარ თავს დავაჯერებთ, რომ ასე სამოთხეში მოგხდებით. ახლა კი, ამ მცირე შესავლის შემდეგ, საკუთარ თავს ვკითხოთ: ნამდვილად ვისურვებდით, რომ უკვდავი ვყოფილიყავით? იმ სამყაროში, სადაც სიკვდილი არ არის, არც დაბადება არსებობს. უკვდავ ადამიანს არც საკვები დაჭირდება და ამ შემთხვევაში არც ტრაგედია და ავადმყოფობა ექნება ადგილი. ადამიანს არც უბედური შემთხვევა და არც რაიმე სენი მოკლავს. იბადება კითხვა: ნამ-

დვილად ისურვებდით ასეთ ცხოვრებას? მე პირადად, ამქვეყნიური თვალთახედვით არ ვისურვებდი, რომ უკვდავი ვყოფილიყავი.

კი მაგრამ არსებობს ასეთი ადგილი?

ის ადგილი, სადაც არ არის სიკვდილი, სადაც უწყვეტად მიედინება ნაკადულები და სადაც სამუდამოდ უნდა დავრჩეთ, არის სამოთხე. დიახ, სამოთხე, სადაც ჩვენთვის წარმოდგენილი სილამაზის ტახტები, ოქროს სამაჯურებით მორთული, მწვანე ფერის აბრეშუმის სამოსში გამოწყობილი ადამიანები არიან. წმინდა წიგნ ყურაში სამოთხის შესახებ შემდეგი აიათებია მოცემული.

სწორედ მათთვისაა ედემის ბაღები, სადაც ძირს მდინარეები მოედინება. შეიმკობიან იქ ოქროს სამაჯურებით და შეიმოსებიან მწვანე აბრეშუმისა და ატლასის სამოსით. წამოწოლილი იქნებიან იქ სავარძლებზე. რა ჩინებული ჯილდოა და რა მშვენიერი სამყოფელი! (სურა ქეჰფი, აიათი 31)

უეჭველად, რომელთაც ირწმუნეს და ჰქმნეს სიკეთენი, ალლაჰი სამოთხეში შეიყვანს, სადაც ძირს მდინარეები მოედინება. იქ იქნებიან შემკულნი ოქროს სამაჯურებით და მარგალიტებით, ხოლო სამოსი ექნებათ აბრეშუმისა! (სურა ჰაჯი, აიათი 23)

ხოლო რომელთაც ირწმუნეს და ჰქმნეს სიკეთენი, უეჭველად, დავასახლებთ სამოთხის სასუფეველში, სადაც ძირს მდინარეები მოედინება. ისინი იქ სამარადისოდ დარჩებიან. რაოდენ საამური საზღაურია კეთილისმქმნელთათვის. (სურა ანკებუთი აიათი 58)

და გარს ეხვევიან ჭაბუკნი მარადნი, თასებით, თუნგებით და ფიალებით, (სავსე) მუდმივად მომდინარე წყაროებიდან. რომლისგანაც არც თავი ასტიკვდებათ და არც გონება აერევათ; და ყველა სახეობის ხილი, რასაც ინებებენ და ხორცი ყველა სახეობის ფრინველთა, რომელსაც ისურვებენ. და ქათქათები, დიდთვალემა ქალწულნი ხელუხლებელი მარგალიტის სადარნი. საზღაურად იმისა, რასაც ისინი იქმდნენ! სურა ვაყია, აიათები, 17. 18. 19. 20. 21.)

აი, ასეთია, ღვთისმოშიშთათვის

ალტყმული სამოთხე. იქაა მდინარეები წყლისა და მდინარეები რძისა, რომლის გემოც უცვლელია, და მდინარეები სასმელის, სასიამოვნო მსმელთათვის და მდინარეები დანურული თაფლისა. და მათთვისაა იქ ყველანაირი ნაყოფი და მიტევება თავიანთი ღმერთისგან. განა (ეს) მსგავსია იმის, ვინც მარადიულია ცეცხლში და რომელთაც ასმევნ მდულარეს, დამხეთქს მათი ნაწლავებისა? (სურა მუჰამმედი, აიათი 15)

კეთილ და ბოროტ ადამიანს შორის აუცილებელია არსებობდეს განსხვავება. ის ადამიანები, რომლებიც ბოროტებას სჩადიან, ღვთის სასამჯავროზე სათანადო სასჯელს მიიღებენ, ხოლო კეთილისმქმნელები ღირსეულ ჯილდოს დაიმსახურებენ. ადამიანი, რომელიც უზენაესი ალლაჰის სულის ერთ-ერთ ნაწილს წარმოადგენს, განწმენდისა და სულიერი სრულფასოვნების გარეშე ალლაჰის წინაშე ვერ წარსდგება. სამოთხე ბედნიერებაა, ხოლო ჯოჯოხეთი—ტანჯვა. ადამიანები ამ გრძნობებს ყოველდღე განიცდიან...

რა თქმა უნდა „ყველაფერი საუკეთესოდ უზენაესმა ალლაჰმა უწყის“.

IX-ე საუკუნის უდიდესი ჰადისოლოგი იმამი ბუჰარი

ძვირფასო მკითხველნო! მინდა, რომ ახალი მთვარის ამ ნომერში ისლამის იმ დიდი სწავლულის შესახებ გიამბოთ, რომელმაც ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა ისლამის ლიტერატურის, კერძოდ ჰადისოლოგიის განვითარებაში. მის მიერ გამოქვეყნებულ ნაშრომში შეტანილი ჰადისები ყოველმხრივ სარწმუნო და საფუძვლიანია. თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ჰადისებს რელიგიისთვის ამას წმინდა შუამავლის სიტყვებიც ნათლად ასახავს. მან თქვა: *„მე თქვენ ორ მნიშვნელოვან ამანათს გიტოვებთ. თუკი მათ მტკიცედ ჩაეჭიდებით, არასდროს ასცდებით სწორ გზას. ეს ორი ამანათი კი ალლაჰის წმინდა წიგნი ყურანი და შუამავლის სუნნეთია“*. (მუვატტა, ყადერ 3, (2, 899). სწორედ მისი დამსახურების წყალობით მოაღწია ჩვენამდე ჰადისოლოგიამ, როგორც მეცნიერებამ. დიახ, ეს ძვირფასი პიროვნება მუჰამედ ბინ ისმაილ, ელ ბუჰარია. მან 300 000-ზე მეტი ჰადისი მათი გადმომცემების სახელებთან ერთად ზეპირად იცოდა.

ჰადისის უდიდეს სწავლულთაგან მუჰამედ ელ ბუჰარი, ჩვ. წ. აღ. 810 წლის 21 ივლისს, ქალაქ ბუჰარაში დაიბადა. გამომდინარე აქედან, მეტსახელად ბუჰარიც ამიტომ ეწოდა. მისი სრული სახელი, *ეზუ აბდულლაჰ მუჰამედ ბინ ისმაილ, ბინ იბრაჰიმ, ბინ მულირე, ბინ ბერდიზბეჰ ელ ჯუფი ელ ბუჰარია*. მამა ბავშვობაში გარდაეცვალა. იგი დედის მფარველობაში იზრდებოდა. დაწყებითი განათლება ქალაქ ბუჰარაში მიიღო. 11 წლის ასაკში ჰადისების შესწავლა დაიწყო და თხუთმეტ წლამდე 70, 000-მდე ჰადისი დაიზეპირა. ასევე მცირეწლოვანმა შეისწავლა არაბული ენა და დაიზეპირა ყურანი. მამისგან დარჩენილი ქონება ცოდნის მიღების გზაზე გახარჯა. იგი სწავლის პერიოდში ფინანსურად არავისზე ყოფილა დამოკიდებული. 16 წლის ასაკში დედასთან და ძმასთან ერთად ჰაჯობაზე წავიდა. 825

წელს დედამისი და მისი ძმა უკან დაბრუნდნენ, ხოლო თავად ცოდნის გაღრმავების მიზნით მექაში დარჩენა გადაწყვიტა.

ბუჰარი მაღალი აღნაგობის პიროვნება გახლდათ, მოხუცებულობის ასაკში უფრო მშვიდი და სახემომღიმარი გახდა. იგი ძალიან ღმობიერი და თბილი ხასიათის ადამიანი იყო. ცოდნას დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა, უსაფუძვლოდ არ საუბრობდა და სხვებს ყოველთვის ტკბილი ენით მიმართავდა. ხშირად იმეორებდა: „მსურს, ისე გარდავიცვალო და უზენაესი ალლაჰის წინაშე წარვსდგე, რომ არავის შესახებ ჭორაობა არ მქონდეს ჩადენილი.“

მან, თვრამეტი წლის ასაკში, ორი მნიშვნელოვანი ნაწარმოები „ქითაბუ ყადაის საჰაბე ვეთ თაბიინი“ და „ეთთარიჰულ ქე-ბირი“ დაწერა. ამის შემდეგ ბუჰარიმ ცოდნის გასაღრმავებლად დამასკოში, ეგვიპტეში, ბასრაში და ბაღდადში იმოგზაურა. ამ მიზნით მან ექვსი წელი ჰიჯაზში დაჰყო, თუმცა იქ არა მხოლოდ ჰადისების სწავლით, არამედ პოეზიითაც იყო დაკავებული. პარალელურად იგი სპორტიც იყო დაინტერესებული. სწავლობდა ჯირითობას და ისრის სროლას. თანატოლები ბუჰარის შესახებ ყოველთვის პატივისცემით საუბრობდნენ. მათ შორის ჰადისების უდიდესი სწავლული „მუსლიმიც“ მოიხსენიება.

გარკვეული დროის შემდეგ ბუჰარი ქვეყნის ამირამ დაიბარა და შესთავაზა, რომ რჩეული ბავშვებისთვის ჯამიუს საჰიჰი და ეთ-თარიჰის ლექციები წაეკითხა. თუმცა ამ შემთავაზებას ბუჰარი არ დათანხმდა და დასძინა, რომ ცოდნის ცენტრები ყველასთვის ღია უნდა ყოფილიყო და ყოველ მსურველს უნდა ჰქონოდა მის ლექციებზე დასწრების უფლება. აგრეთვე აღნიშნა, რომ ცოდნა გუბერნატორის სასახლის კედლებს შორის არ უნდა გამომწყვდეულიყო.

აღნიშნული უთანხმოების გამო ამირამ იგი ქვეყნიდან გააძევა.

სამშობლოდან გადახვეწის შემდეგ ბუჰარი სამარყანდში წავიდა და სოფელ ჰერქენტში ნათესავებთან დასახლდა. როდესაც სამერყანდელებმა ბუჰარის იქ ყოფნის შესახებ გაიგეს, მისი ცოდნით სარგებლობა გადანყვიტეს. სწორედ ამ მიზნით, მასთან რამდენიმე კაცი გაგზავნეს და მოწვევა გაუგზავნეს. ბუჰარი თხოვნას დათანხმდა და წასასვლელად სამზადისს შეუდგა, მაგრამ სამწუხაროდ ავადმყოფობამ შეიპყრო და 869 წლის 31 აგვისტოს რამაზან ბაირამის ღამეს გარდაიცვალა. მიცვალებულის განსასვენებელი ლოცვა ბაირამის პირველ დღეს, შუადღის შემდეგ აღასრულეს და სოფელ ჰერქენტში დაკრძალეს.

იმამ ბუჰარის გამჭრიახი გონება და დაზეპირების დიდი უნარი გააჩნდა. ერთხელ ნახვა ან წაკითხვა მისთვის საკმარისი იყო დასაზეპრებლად. ქუთუბი სიტოეს ავტორთაგან ენ ნესაი ბუჰარის შესახებ ამბობს: „ის ზედმინეწით სარწმუნო და გონიერი ჰადისის მცოდნეა“. ისლამის ისტორიაში პირველი სარწმუნო წიგნის ავტორიც თავად ბუჰარია. ისლამის ზოგიერთი სწავლული ბუჰარის შესახებ ამბობდა: „ბუჰარი, უზენაესი ალლაჰის მოსიარულე აიათებია დედამიწაზე“.

ბუჰარი ის ადამიანი იყო, რომელიც თავისი ცოდნის მიხედვით მოქმედებდა და ისლამის მიერ დაწესებულ საზღვრებს დიდი სისათუთით ეკიდებოდა. კარგად ჰქონდა გათავისებული ალალისა და ჰარამის ცოდნა. უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილებისა და წმინდა შუამავალის ქომაგობის მოპოვების გარდა ჰადისოლოგიაში ბუჰარის ყოფნის მიზანი სხვა არაფერი იყო. მამის მიერ დატოვებული სიმდიდრეც ამ გზაზე გახარჯა და ხელგაშლილობით გაითქვა სახელი. ძალიან ხშირად კითხულობდა ყურანს და ბევრ არასავალდებულო (ნაფილე) ნამაზსაც ასრულებდა. ღამის ერთ ნაწილს ძილს უთმობდა, ხოლო ნაწილს კი ჰადისის განმარტებებსა და მის მნიშვნელობებზე ფიქრში ატარებდა.

ჯამიუს-საჰიჰი: ისლამის პირველ წლებში, იმის გამო, რომ არსებობდა

ყურანის აიათებში ჰადისების არევის ალბათობა, ჰადისების ჩანერა გარკვეული ხნით აკრძალული იყო. შემდეგში, როდესაც წმინდა ყურანი ერთ წიგნად შეიკრიბა, აიათებისა და ჰადისების ერთმანეთში არევის პრობლემა აღმოიფხვრა. აღსანიშნავია, რომ, როდესაც საჰაბები გარდაიცვალნენ და ისლამის გეოგრაფია გაფართოვდა, პარალელურად სხვადასხვა მოსაზრებებმა იჩინა თავი. ამ და მსგავსი მიზეზების გამო გადაწყდა, რომ სასარგებლო იქნებოდა ჰადისების შეკრება.

საჰიჰი ბუჰარის სახელით ცნობილი ჰადისების კრებული შეიცავს უტყუარ ჰადისებს. აქ აგრეთვე აღნიშნულია თითოეული ჰადისის წყარო და დიდ მნიშვნელობას ატარებს ისლამის ლიტერატურაში. იმამი ბუჰარი ასევე განმარტავს, რომ მეზჰეების იმამების დასაყრდენი წყაროები იყო საფუძვლიანი და არც ერთი მათგანი პირადი შეხედულებით და მოსაზრებებით დასმულ კითხვას არ პასუხობდა. ისლამის სწავლულები ბუჰარის ნაშრომს დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. ბუჰარი ნაშრომზე დიდი სიფაქიზით მუშაობდა. ის ჰადისები, რომლებიც თავის ნაშრომში შეიტანა ექვსასიათასი ჰადისიდან ამოარჩია. ნაშრომში არ დაუთმო ადგილი იმ ჰადისებს, რომლებიც საჰიჰის ანუ უტყუარობის პირობებს არ აკმაყოფილებდა. გარდა ამისა ძალიან ბევრი საჰიჰი ჰადისი იმიტომ არ შეიტანა ნაშრომში, რომ წიგნის მოცულობა ზედმეტად არ გაეზარდა.

ჯამიულ საჰიჰში, ჰადისების რაოდენობა 7275 შეადგენს. ზოგიერთი ჰადისი სხვადასხვა წყაროებშიც გვხვდება. თუკი განმეორებულ ჰადისებს გამოვრიცხავთ ჰადისების რაოდენობა 4000 მდე შემცირდება.

რელიგიური ლიტერატურის წყაროები, რომლებიც წმინდა ყურანის შემდეგ უმნიშვნელოვანესად მიიჩნევა, საჰიჰი ბუჰარი და მუსლიმია. ორივეს ერთად „საჰიჰინსაც“ უწოდებენ. „ქუთუბი სიტოეში“ შემავალ დანარჩენი ოთხი ჰადისის წყაროებს, სუნენი თირმიზი, სუნენი ებუ დავუდი, სუნენი იბნი მაჯე და სუნენი ნესაი წარმოადგენს.

ტულის სიღრმიდან ოსმან ნური თოფბაში

ქეშმატიცების გზაზე

პასუხისმგებლობა ბოძებული წყალობის მიხედვით

უზენაესმა ალლაჰმა სულიერ სამყაროში ადამიანი სხვა ყველა არსებთან შედარებით საუკეთესო სახით გააჩინა.

ღვთიური სიბრძნე წყალობასთან და სიძნელეებთან ერთად თანასწორად არსებობას მოითხოვს. გამომდინარე აქედან, რაც უფრო მეტი და განსხვავებული წყალობა იქნება, პასუხისმგებლობა და ვალდებულებები შესაბამისად მოიმატებს.

ამიტომაც გონება, ჭკუა, სული, ვნება, სურვილი და სხვა სახის წყალობა, რომლებიც უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანს უბოძა, მოითხოვს განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობას. ადამიანისგან განსხვავებით, სხვა არსებები თავისუფალნი არიან.

ადამიანს, რომელსაც წილად ხვდა ჭკვიანი და გონიერი არსება ყოფილიყო, ვალდებულება ეკისრება,
ი ყ ო ს

ცოდნის მაძიებელი, ზეშთაგონების მორჩილი და შეეძლოს სიღრმისეული დაფიქრება.

ადამიანი ვალდებულია საუბრისა და გადმოცემის უნარი, რომელსაც სხვა არსებები მოკლებულნი არიან, ჭეშმარიტების ახსნას დაუთმოს, გაუფრთხილდეს თითოეული სიტყვის წარმოთქმის დროს და ისაუბროს თავაზიანად.

თავისუფალმა ადამიანმა, რომელიც დედამიწაზე უზენაესი ალლაჰის ჰალიფად არის მოვლენილი, მასზე დაკისრებულ ვალდებულებებს ზურგი არ უნდა შეაქციოს. მან არჩევანი ჭეშმარიტების სასარგებლოდ უნდა გამოიყენოს. პირი უნდა იბრუნოს ფუჭი ქმედებებისგან და მთელი მონდობითა და შემართებით გამჩენის ბრძანებები დაუყოვნებლივ შეასრულოს.

უზენაესი ალლაჰი მოითხოვს, რომ ვიყოთ სრულყოფილი და მორწმუნე ადამიანი, რისი ერთ-ერთი წინაპირობაც „სამართლიანობაა“.

ერთგულება და სიტყვისკაცობა

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„და ადასრულეთ აღთქმა. შეეჭვებად, აღთქმა პასუხისმგებლობაა!“ (სურა ისრა, აიათი 34)

როდესაც დიადი გამჩენი მორწმუნის თვისებებზე საუბრობს, ამბობს:

„და ასრულებენ პირობას, თუკი დებენ მას;“ (სურა ბაყარა, აიათი 177)

ქადაგება შუამავლების ძირითადი ვალდებულება იყო, მათ აუცილებლად ახასიათებდათ შემდეგი ორი თვისება: სამართლიანობა და სანდოობა. ბუნებრივია, რომ ის პიროვნება, რომელიც მსგავსი ხასიათით არ იქნება ცნობილი, ასეთი წმინდა ქადაგების მოსაუბრე ვერ იქნება. ქვეყნიერებას წყალობად მოვლენილ შუამავლებზე მისი დაუძინებელი მტრებიც კი საუკეთესო თვისებების შესახებ საუბრობენ.

როდესაც პიროვნება გარშემომყოფთა შორის ნდობას დაკარგავს, ეს მისი რწმენის სისუსტის, ღირსების დაკარგვისა და ისლამის გულიდან ამოგდების ნიშანი გახდება. ასეთ მდგომარეობაში, თუნდაც დროს განუწყვეტილ ღვთისმსახურებაში ატარებდეს, შედეგი მაინც სავალალო იქნება.

კეთილშობილი ომერი ამ საკითხთან დაკავშირებით გვამცნობს:

„თქვენ, პიროვნების ლოცვასა და მარხვას ნუ შეხედავთ. დააკვირდით იმას, ის საუბრის დროს სიმართლეს ამბობს თუ არა, მასზე მიბარებულ ამანათს უფრო ხილდება თუ არა, ამ ქვეყნიურ ქმედებებში ჰალალსა და ჰარამს ყურადღებას აქცევს თუ არა.“ (ბეიჰაჟი, ქუბრა, VI, 288.)

კეთილშობილი ომერის განმარტების მიხედვით, ადამიანი თავის ცხოვრების სტილს ნამუსითა და სამართლიანობით გამოავლენს. როდესაც იგი ვინმეს თანამდებობაზე დანიშნვას გადაწყვეტდა, მათ შესახებ მეგობრებისგან დახასიათებებს ითხოვდა. თვისებებში მათ მჭერმეტყველებასა და სახის სილამაზეს ყურადღებას არ აქცევდა. მისთვის მთავარი რამ ისეთი საკითხები იყო, როგორიცაა, ვაჭრობა, მეზობლობა, მოგზაურობა, ოჯახის მიმართ დამოკიდებულება და სხვა, ანუ მისთვის მნიშვნელოვანი იყო ისეთი ურთიერთობები, რომლებსაც შეუძლია, ადამიანის ნამდვილი სახე

წარმოაჩინოს.

ასეთ სფეროებში უყურადღებო ადამიანი მსახურებისა და ქადაგების საკითხებშიც შესაბამისად ნაკლს შეიტანს, ხოლო

ასეთ საკითხებში სწორ გზაზე მდგარი ადამიანი მსახურების დროს ფრთხილი, ქმედებებში კი სამართლიანობით იქნება გამორჩეული. ასეთი ადამიანი ჭეშმარიტებისკენ მოწოდების დროს, ადამიანების მიმართ სულ სხვა სიფაქიზით იქნება განწყობილი.

სამართლიანობა

სიტყვა სამართლიანობა მჩაგვრელობისა და უსამართლობის ანტონიმია. სამართლიანობა შემწყნარებლობა და სხვისი უფლებების პატივისცემაა. ის ქონების საძირკველია.

თუ ადამიანური ვნების მოთხოვნები ნამუსითა და ღირსებით არ იქნება შემკობილი, ბოროტება მთელ საზოგადოებას მოედება და უმეცრების მორევი დაიწყებს ღელვას. უმეცართა საზოგადოებაში სუსტები, ღარიბები, უძლურები, ჩაგრულები, ბავშვები და ქალები, მოხუცები და უთვისტომონი, ქვრივები და ობლები ყოველთვის იქნებიან ყურადღებას მოკლებულნი, უსამართლობის მსხვერპლნი და ჩაგრულნი.

ისლამმა საზოგადოებას სხვა ბევრ ფასეულობასთან ერთად, საზოგადოებრივი უფლებები და სამართალი მოუტანა. უფრო მეტიც, ადამიანებს სინდისთან ერთად სამართლიანობის შეგნების გათავისების უნარი მისცა.

ქვეყნიერების წყალობად მოვლენილმა

შუამავალმა იმისათვის, რომ თანამიმდევართა გონებაში სამართლიანობას უკეთესად გაედგა ფესვები, მაშინდელი მოწინავე საზოგადოების წარმომადგენელი ქალბატონის მიერ ჩადენილი დანაშაულის გამო, მისთვის სასჯელის თავიდან აცილების მიზნით, შუამდგომლობით მისული პიროვნებები გააკრიტიკა და უთხრა:

*„ვეფიცავ ალლაჰს!
ჩემი ქალიშვილი ფატიმა
რომყოფილიყო, საკადრის
სასჯელს აუცილებლად
მივცემდი“.*

ამ სიტყვებით მან სამართლიანობის წინაშე დიდი სისათუთე გამოავლინა (ბუჰარი, ენბია 54. მუსლიმი, ჰუდუდი, 8-9)

ქადაგება და მსახურება თავიანთი ძირეული არსით მოწყალების გამოხატველი პროფესიაა. ნათელია, რომ ვისაც ისლამისკენ მოუწოდებენ, ისინი ჭეშმარიტებისგან შორს დგანან. ამ თვალსაზრისით, მქადაგებელი — ექიმის, ხოლო რელიგიის ცოდნისგან შორს მყოფი ადამიანები — პაციენტის რანგში შეიძლება წარმოვიდგინოთ. ექიმი პაციენტს, არა მარტო ეკითხება, რატომ დაავადდიო, არამედ ფიქრობს,

როგორ განკურნოს იგი. გამომდინარე აქედან მქადაგებლის მნიშვნელოვანი მოვალეობა ადამიანების ნაკლის დაფარვაა.

მიმტევებლობა

პიროვნების მიერ ადამიანებისთვის

შეცდომების მიტევება და მათი ნაკლოვნებების დაფარვა ძნელი, თუმცა უაღრესად მნიშვნელოვანი ვალდებულებაა. ეს ულამაზესი თვისება რწმენის იმ სრულფასოვნებისა და მაღალი ზნეობის მაჩვენებელია, რომელიც უზენაეს ალლაჰს ადამიანში ძალიან მოსწონს. წმინდა აიათში ნათქვამია: „შემწყნარებლობა დაიდგინე შენ, უბრძანე სიკეთე და უმეცართ ზურგი აქციე“.

(სურა არაფი, აიათი 199)

ქვეყნიერებას წყალობად მოვლენილი ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„სანამ ადამიანი სხვებს შეცდომებს პატიობს, უზენაესი ალლაჰი მის ღირსებას ამალღებს“.

(მუსლიმ ბირრი, 69; თირმიზი ბირრი, 82)

მექას ალების დროს ჯარის ერთ-ერთმა სარდალმა, სახელად საიდ ბინ უბადემ ებუ სუფიანს მიმართა:

„ებუ სუფიან! დღეს „იევმულ მელჰამე“ ანუ ადამიანების განყვეტისა და სისხლისღვრის დღეა, დღეს ყურეიშელების დამცირებისა და მიწასთან გასწორების დღეა“,

როდესაც ამ სიტყვებმა ალლაჰის შუამავლამდე მიაღწია, მან შემდეგი სიტყვები წარმოთქვა:

„ებუ სუფიან! დღეს „იევმულ მერჰამე“ მოწყალების დღეა. დღეს უზენაესი ალლაჰი ყურეიშელებს უფრო ღირსეულს გახდის და აამალღებს. (ვაყიდი, II, 821-822)

მპატიებლობის შესახებ კეთილშობილი ომერი ასე გვაუწყებს:

„შეუბრალებელი არ შეიბრალება, ნაკლოვანებების არმპატიებლის ნაკლოვანება არ იქნება დაფარული, უმოწყალო არ შეინყალება“. (ბუჰარი ელ ედებულ მუფრედ. გვ. 415)

მიმტევებლობა პრობლემის წინაშე თვალის დახუჭვას არ ნიშნავს. ნაკლოვანებები და შეცდომები მხოლოდ იმიტომ დაიფარება, რომ იმ მომენტში პიროვნება არ იქნას შერცხვენილი და შემდეგში მისი განკურნება შესაძლებელი გახდეს. იმ შემთხვევაში თუკი ვინმეს შეცდომები ჩვენს მიმართ აქვს ჩადენილი და ის სინანულს გამოხატავს, ისე უნდა მოვიქცეთ, როგორც ალლაჰის შუამავალი მოექცა ყურაიშელებს მექას ალების დღეს.

„სიკეთე და სიავე თანასწორი არ არის. დახვდი იმით, რაც საუკეთესოა. მაშინ ის მტრობა, რაც შენსა და მას შორის იყო, გულითად მეგობრობად გადაიქცევა“.

ამასთან ერთად აღსანიშნავია, რომ მპატიებლობა და ნაკლის დაფარვის საკითხი გარკვეულ

თანმიმდევრობას მოითხოვს. თავდაპირველად მარტივიდან უნდა იქნას დაწყებული და მნიშვნელობის ხარისხის მიხედვით თანდათან უნდა იწევდეს ზემოთ.

ცნობილმა გერმანელმა მუსიკოსმა უკლია უკვაირიაშმა ისლამი მიიღო

ცნობილმა გერმანელმა მუსიკოსმა უკლია უკვაირიაშმა ნაჩუქარი წიგნის ნაკითხვის შემდეგ განცდილი, საინტერესო გრძნობების ნიადაგზე ისლამის აღიარება გადაწყვიტა. უკლიამ გამუსლიმების შემდეგ ჯუჯეირი დაირქვა. იგი ამჟამად პალესტინელ ლტოლვილებთან ერთად სირიაში, ლტოლვილთა ბანაკში ცხოვრობს. ახლა გერმანელი მუსიკოსი დიდ სიამოვნებას არა მუსიკის მოსმენით, არამედ ყურანის კითხვით იღებს. უკლიას გამუსლიმების ისტორია საკმაოდ საინტერესოა...

იგი მოგვითხრობს:

მე ერთ გერმანულ ოჯახში დავიბადე. აღმსარებლობით მამა — კათოლიკე, ხოლო დედა პროტესტანტი იყო. მართალია მამა კათოლიკე იყო, თუმცა რელიგიურად არ ცხოვრობდა და არც რელიგია უყვარდა. დედაჩემი ღამლამოხებით ვედრებას ალავლენდა და მეც მასთან ერთად ხშირად ვლოცულობდი. დედაჩემს, ჩემს ძმასთან ერთად, ყოველ კვირას ეკლესიაში დაგვყავდა. ეკლესიაში სიარულით ბედნიერი ვიყავი, განსაკუთრებით მომწონდა წმინდა ისას და სხვა შუამავლების შესახებ ისტორიების მოსმენა. მაგრამ მიუხედავად ამისა, 14 წლის ასაკში ეკლესიაში სიარულს თავი დავანებე, თუმცა ღამით ვედრების აღვლენას ისევ ვაგრძელებდი. საშუალო სკოლის პერიოდში ჰიპების ფილოსოფიას გავეცანი, რომლის მიმართაც დიდმა ინტერესმა შემიპყრო. ამის შემდეგ კი დროის დიდ ნაწილს ჰიპ მეგობრებთან ერთად ვატარებდი. ბოლოს, როცა ჰიპობა სრულად გავითავისე, რწმენა მივატოვე და ვედრების აღსრულებაზე აგრეთვე თავი დავანებე, ვინაიდან უკვე ვფიქრობდი, რომ ადამიანის ცხოვრე-

ბაში რელიგიები და ვედრებები უსარგებლო და ფუჭი იყო. აქვე მინდა ჰიპების ცხოვრებისეულ ფილოსოფიაზეც გესაუბროთ. ჰიპების ფილოსოფიის თვალსაზრისით, ადამიანის მოთხოვნებს საზღვრებს ვერ დაუწესებ, ვერც პოლიტიკით დაინტერესდები და დიდ მნიშვნელობას სეირნობას, მუსიკას და მშვიდ ცხოვრებას მიანიჭებ. ჰიპის ფილოსოფიაში თავისუფლება ყოველ ადამიანში არსებობს, მაგრამ აუცილებელია მისი აღმოჩენა. ისინი აღნიშნავენ, რომ ადამიანებს შორის არანაირი განსხვავება არ არსებობს და ყოველი ადამიანი თანასწორია. ისინი ამ ქვეყანაზე საშუალო დონით ცხოვრობენ, თუმცა კომუნიზმის წინააღმდეგნი არიან. ჰიპები ცდილობენ, ამქვეყნიური ცხოვრებით დატკბენ, მათთვის ფულს არ აქვს მნიშვნელობა. მათ, ვისთანაც მე ვმეგობრობდი, თავიანთი ჯგუფი ჰქონდათ შექმნილი. ხშირად ვიკრიბებოდით და წვეულებას ვმართავდით.

რა მოხდა ამის შემდეგ?

მუსიკისადმი არაჩვეულებრივი ნიჭი მქონდა. გამომდინარე აქედან, ცოდნის გაღრმავება გადავწყვიტე და მუსიკალურ აკადემიაში სწავლის მიზნით, 22 წლის ასაკში ლონდონში გავემგზავრე. სწორედ იქ გავეცანი პირველად ისლამს. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ სანამ ისლამს გავეცნობოდი, მუსლიმებზე საკმაოდ ცუდი წარმოდგენა მქონდა. ვფიქრობდი, რომ ისე როგორც სხვა რელიგიები, ასევე ისლამიც ადამიანის თავისუფლების შემზღუდველი რჯული იყო. ისინი ანუ მუსლიმები, ჩემი შეხედულებით, კარჩაკეტილ, გაუნათლებელ, ცხოვრების ყოველგვარი სიამოვნებისგან შორს მდგარ და თავისუფ-

„ისლამი ისა, დაუდ და სულეიმან შუამავლების ჭეშმარიტი რჯულია, იგი ძველ დროში ჩარჩენილი, ზოგიერთ ტრადიციაზე დაფუძნებული და ქალების მჩაგვრელი რელიგია ნამდვილად არ არის. თუკი ისლამის შესახებ ნაიკითხავ მერწმუნე, სრულებით განსხვავებულ სამყაროს აღმოაჩენ, ცხოვრების იდუმალებას ჩანვდები“.

ფლებაშეზღუდულ ადამიანებს წარმოადგენდნენ. ვფიქრობდი, რომ ისინი უსუსური ადამიანები იყვნენ და გამომდინარე აქედან საჭიროებდნენ „გამჩენს“...

როდესაც ლონდონის ერთ-ერთ ქალაქ სტოპ ნევენგთენში დავინყე ცხოვრება, იქ როგორც მეჩეთი, ასევე სინაგოგა და ეკლესია ფუნქციონირებდა. იუდეველები და მუსლიმები, რომლებიც იქ გავიცანი, ძალიან ბედნიერი ადამიანები იყვნენ. იუდეველების სიხარული შაბათ დღეს, ხოლო მუსლიმების ბედნიერება პარასკევობით უფრო მატულობდა. იუდეველები შაბათ დღეს განსაკუთრებულ კერძებს ამზადებდნენ, ხოლო მუსლიმები პარასკევ დღეს საუკეთესო ტანსაცმელს იცვამდნენ და მეჩეთში სალოცავად მიდიოდნენ. ლონდონში რელიგიებზე ფიქრი დავინყე და ჰიპების შესახებ გამოკვლევებს შევუდექი. ჩვენ, ანუ ჰიპები, ამქვეყნიური სიცოცხლით დატკობას ვანიჭებდით უპირატესობას. თუმცა მუსლიმები და იუდეველები, რომლებსაც ლონდონში შევხვდი, ჩვენზე უფრო ბედნიერი ადამიანები იყვნენ. ამის შემდეგ, პირველ რიგში, იუდაიზმის შესახებ რელიგიური წიგნების კითხვა დავინყე, თუმცა მალევე გავიგე, რომ ის ზედმინევებით ნაციონალური რჯული იყო. გამომდინარე იქიდან, რომ ნაციონალიზმი არ მომწონდა გადაწყვიტე იუდაიზმზე უარი მეთქვა. ამასთანავე, აღსანიშნავია, რომ ისლამზე თავიდანვე ცუდი წარმოდგენა მქონდა და ამ რელიგიის შესახებ წიგნების კითხვა აზრადაც არ მომიდოდა. თან ვფიქრობდი, რომ ვერასდროს შევძლებდი ისლამის მიხედვით ცხოვრებას. ვინაიდან ისინი ყოველდღე, ხუთჯერ ლოცულობენ და ძალიან ბევრი მუსლიმი ქალი თავსაფ-

რით დადის. ჩემი თავი კი თავსაფრით ვერანაირად წარმოემდგინა.

ალბათ ძალიან საინტერესოა, რამ განაპირობა, რომ მუსლიმი გავმხდარიყავი?

ერთ მშვენიერ დღეს, როდესაც ლონდონის ქუჩებში ვსეირნობდი, პროტესტის მიზნით, ქუჩაში გამოსული ხალხი დავინახე. მიზეზის გასაგებად იმავე ქუჩაზე წიგნის გამყიდველს მივმართე, რომელმაც სიტუაციის არსი ამიხსნა. ასე დავინყეთ პირველი საუბარი მე და წიგნის გამყიდველმა, ის პაკისტანელი გახლდათ. ლაპარაკის დროს მან მკითხა, თუ რას ვფიქრობდი ისლამის შესახებ. ჩემი აზრი თავისუფლად გამოვხატე და ვუთხარი: „ისლამი ქალების მჩაგვრელი და ადამიანებში ტერორიზმის გამლვივებელი რელიგიაა“. მაშინ მან მითხრა: „არა! ისლამი ისეთი ნამდვილად არ არის, როგორც თქვენ ფიქრობთ. გინდა, რომ იცოდე თუ როგორი რელიგიაა ისლამი?“ - მკითხა მან და ჩემს პასუხსაც კი არ დალოდებია, ახსნა ისე დაიწყო. კითხვაზე ჩემს პასუხს რომ დალოდებოდა, ცივი უარით გავისტუმრებდი, ვინაიდან ისლამის მიმართ ყოველთვის უარყოფითად ვიყავი განწყობილი და იმ კაცის მოსმენა სრულებით არ მსურდა. მან ჩემგან ყურადღება ითხოვა და საუბარი განაგრძო.

„ისლამი ისა, დაუდ და სულეიმან შუამავლების ჭეშმარიტი რჯულია, იგი ძველ დროში ჩარჩენილი, ზოგიერთ ტრადიციაზე დაფუძნებული და ქალების მჩაგვრელი რელიგია ნამდვილად არ არის. თუკი ისლამის შესახებ ნაიკითხავ მერწმუნე, სრულებით განსხვავებულ სამყაროს აღმოაჩენ, ცხოვრების იდუმალებას ჩანვდები“. მე უფრო მეტის მოსმენა აღარ მინდოდა და იქაურო-

ბის დატოვება გადაწყვიტე. მაგრამ მან ერთი წიგნი გამომიწოდა, თან ტელეფონის ნომერიც მომცა და მითხრა: „თუკი ოდესმე იფიქრებ, რომ მომიკითხო, ამ ნომრით დამიკავშირდი“. მის მიერ მოცემული წიგნი და ტელეფონის ნომერი ჩანთაში ჩავდე და სახლში მისვლისთანავე, პაკისტანელის მიერ მოცემული წიგნი კარადაში შევინახე. ვფიქრობდი, რომ ამ წიგნს არასდროს წავიკითხავდი. მაგრამ ყოველთვის, როცა სახლში მივიდოდი, თვალი პაკისტანელის მიერ ნაჩუქარი წიგნისკენ გამიბოდა. მართალია, ძალიან მაინტერესებდა, მაგრამ ისლამის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულების გამო, სიჯიუტეს ვინარჩუნებდი და თავს ვაიძულებდი წიგნი არ წამეკითხა. ასე ორ თვეზე მეტ ხანს გავძელი, თუმცა ბოლოს ველარ მოვითმინე და გადაწყვიტე წიგნი წამეკითხა. წიგნი მართლაც საოცარი იყო, დიდი ინტერესითა და ენთუზიაზმით ვკითხულობდი. „რწმენის პირობებმა“ განსაკუთრებით, ძლიერ იმოქმედა ჩემზე. ისლამი ყველა ანგელოზის, წმინდა წიგნისა და შუამავლების რწმენას გვიბრძანებს. წიგნი, რომელსაც ვკითხულობდი, ისლამს როგორც ზღვას, ხოლო სხვა ყველა რელიგიებს იმ მდინარეებად განმარტავდა, რომელიც ამ ზღვაში ჩაედინება. როდესაც წიგნის წაკითხვას მოვრჩი, ჩემში სულიერმა სიმშვიდემ დაისადგურა. მაშინ მივხვდი, რომ უზენაესი ალლაჰი თვეების განმავლობაში ამისათვის მეხმარებოდა. მაშინ ისლამთან დაკავშირებით თავში უამრავი კითხვა დამებადა, პასუხის მისაღებად ტელეფონის იმ ნომერზე დავრეკე, რომელიც პაკისტანელმა წიგნების გამყიდველმა მომცა. მას ტელეფონით ვესაუბრე, შემდეგ მისამართი გამოვართვი და მასთან სახლში მივედი. იგი ჩემი მისვლით აღფრთოვანებული დარჩა. ერთი თვის განმავლობაში მასთან ოჯახში ისლამზე ვსაუბრობდით. დასმულ კითხვებზე სრული პასუხის მიღების შემდეგ, ისლამი ვაღიარე.

როგორც ადრე ვფიქრობდი, რომ ის-

ლამის მიხედვით ცხოვრებას ვერასდროს შევძლებდი, სინამდვილეში ასე არ მომხდარა. თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ჩემთვის არანაირ სიძნელეს არ ჰქონია ადგილი. ჰიპების ფილოსოფია, გონებაში არსებულ კითხვებზე პასუხს ვერ მცემდა. ამას ისლამი სრულფასოვნად აკეთებდა. გარდა ამისა, რაც უფრო ვინტერესდებოდი ისლამით, გული მით უფრო იხსნებოდა და ვგრძნობდი, რომ უზენაესი ალლაჰი ყოველთვის თვალს მადევნებდა. ასეთი გრძნობა არასდროს მქონდა განცდილი. მშობლები და მეგობრები ფიქრობდნენ, რომ ჭკუაზე ვიყავი შეშლილი. სწავლას ვაგრძელებდი, თუმცა კონცერტების გამართვას თავი დავანებე. ყველა გაკვირებული იყო, მაგრამ გადანყვებილება უკვე მიღებული მქონდა.

ისლამის მიღების პირველ ხანებში, თავსაფარს მხოლოდ ნამაზის შესრულების დროს ვიკეთებდი. შემდეგ კი გამოვიკვლიე, თუ რატომ უბრძანებს უზენაესი ალლაჰი ქალებს თავსაფრის ტარებას და ასეთი პასუხი მივიღე: „უზენაესი ალლაჰი გვაფასებს, ჩვენი დაფარვა სურს და გამომდინარე აქედან, გვიბრძანებს თავსაფრის ტარებას“. მაშინ გავითავისე, რომ ვალდებული ვიყავი ჩემი გამჩენის ამ ბრძანებას დავმორჩილებოდი და გადავანყვიტე თავსაფარი ყოველთვის მეტარებინა.

როგორც ზემოთ აღვნიშნე, მანამდე ჰიპების ფილოსოფიის ზნეობრივი პრინციპებით ვცხოვრობდი, ისლამის მიღებით კი ახალი ცხოვრება დავიწყე, ძველი მეგობრები და ცუდი ჩვევები მივატოვე. აღსანიშნავია ისიც, რომ სანამ ისლამს მივიღებდი, მჯეროდა, რომ მუსიკა ადამიანის სულის საკვები იყო. ვცდილობდი, რომ სულიერი მოუსვენრობა და შინაგანი წუხილი მუსიკას მოეხსნა. მუსიკის გარეშე ცხოვრება ვერ წარმომედგინა. თუმცა ახლა ძალიან მშვიდი და ბედნიერი ვარ. მუსიკა აღარ მჭირდება. ყველაზე დიდ სიმშვიდეს კი დღეს ყურანის კითხვა მანიჭებს...

სახელითა ალლაჰისა, მონყალისა, მწყალობლისა.

ლოცვა ღმერთთან საუბარია. კავშირი, რომელსაც ამ დროს გაჩენილი გამჩენელთან ამყარებს, არის ულამაზესი: მორწმუნე მუსლიმანი, ღვთისაგან მონიჭებული ცნობიერების ნიჭით, აცნობიერებს რა სხვა უთვალავი წყალობის ღვთისმიერობასაც, მუხლმოხრილი გამოხატავს მადლიერებას ამ ბედნიერებისათვის, თვით ლოცვა კი წარმოშობს ახალ ბედნიერებას. ესაა საზრდო, რომელიც მუდმივად ესაჭიროება სულს, რათა არ ჩაქრეს სინათლე, რომელიც დაბადებისთანავე აენთო; გაიზარდოს სიკეთის გრძნობა, რომელიც ცნობიერებასთან ერთად აღმოცენდა; მოირწყოს გული, რომელიც ამ სიკეთის ნამით სუნთქავს ადამიანში. თუ დავინახავთ, რამხელა გულუხვობაა ეს ყოველივე, რაც არაფრის სანაცვლოდ გვებოძა უდიდესი ალლაჰისაგან, მაშინვე სალოცავად დავიჩოქებთ მის წინაშე ჩვენივე სისპეტაკისათვის. დიახ, ჩვენ ბედნიერების წყალობად ვლოცულობთ და ლოცვის წყალობით ვბედნიერდებით, ეს უწყვეტობა კი დიდი მდინარეა ჩვენი სულიერი განვითარებისა.

როგორც ცნობილია, ამქვეყნად ყველა არსების არსებობა ერთადერთის ნებაა. ეს იმას ნიშნავს, რომ გაჩენილებში თავისუფლად შეიძლება პირიქით მომხდარიყო: მაგალითად, ჩიტი, რომელმაც დღეს დილით დაგვჭიკჭიკა - ადამიანად, ჩვენ კი ჩიტად გავჩენილიყავით, მხოლოდ ფრენა

შეგვძლებოდა და გვეფრინა ისე, რომ არც კი გვეკითხა - რატომ მაინცადამაინც დავფრინავთ და დავუშვათ, არ ვცურავთ ან არ დავდივართო. მაგრამ ადამიანი ადამიანია და აქვს შესაძლებლობა, დასმულ შეკითხვას სწორი პასუხი გასცეს და სწორ გზას დაადგეს. მაშინ, როდესაც არცერთ სხვა არსებას არ აქვს არჩევანი სწორი და არასწორი გზისა, სიკეთისა და უკეთუბნისა, სიყვარულისა და უსიყვარულობისა. როგორც ვხედავთ, განსხვავება მკაფიოა და მხოლოდ ადამიანის ცხოვრებაა ფრიად საინტერესო და შედეგიანი, ამასთანავე, დიდი იმედებით აღსავსე. მაგრამ რა გამოვა, თუ ამ უპირატესობით მხოლოდ ვისარგებლებთ - ვჭამთ, ვსვამთ და მივიცვლებით? - ალბათ დამეთანხმებით, რომ ასე ზემოთქმულ ფრინველს დავემსგავსებით იმ განსხვავებით, რომ ჩვენ შეგვეძლო გვცოდნოდა, თუ რატომ ვარსებობდით. მაგრამ ასე არ მოხდა, მონყალე ალლაჰმა არ დაუშვა, რომ ჩვენი სიცოცხლე უმიზნო ყოფილიყო და როგორც ამქვეყნად გამოგვარჩია სხვა არსებათაგან საუკეთესოებად, ისე ლოცვა გვიბოძა, რომ ჩვენ არსებობას შინაარსი მისცემოდა და იმქვეყნიურ, მუდმივ ტკობაშიც ასახულიყო, ადამიანს თვითონ მოეპოვებინა, თავისი არჩევანით დაემსახურებინა ეს. ყოვლისშემძლე ღმერთს არ სჭირდება ადამიანის ლოცვა და რომ ენებებინა, ულოცავადაც დააჯილდოვებდა იმ ჯილდოთი, რასაც მლოცველებს ჰპირდება, მაგრამ ადამიანისთვის საკუთარი შრომით მომკილი ნაყოფია უფრო ტკბილი, ღმერთს

უკეთესი სამოთხე სურს ჩვენთვის, ჩვენ კი ლოცვა გვჭირდება ამისთვის და რაც მთავარია, ლოცვის უმთავრეს მიზანს არ ვივინყებთ, როცა წმინდა შუამავლის (ალლაჰის ლოცვადამშვიდობამას) ერთ-ერთმა დღიან თანამედროვეს ვეთანხმებით ნათქვამში: „მე რომ მითხრან, სამოთხე ან ორი მუხლის ლოცვა აირჩიეო, ლოცვას ავირჩევდი, რადგან სამოთხეში შესვლა ჩემი კმაყოფილებითვისაა, ლოცვა კი ღმერთის კმაყოფილებითვისო“. ამდენად, ლოცვა ადამიანური საშუალებაა ბედნიერებისათვის, ისეთივე, როგორიც სწავლისათვის - წიგნი, სიცოცხლისათვის - სული, მშენებლობისთვის - აგური, - ურომლისოდაც ადამიანი წუთისოფელშიც უბედური იქნებოდა და მარადიული ტკბობის იმედიც დაეკარგებოდა. ამ დასკვნამდე თუნდაც უბრალო ცხოვრების მაგალითი მიგვიყვანს: დაუშვათ, დახმარება გვჭირდება და ვილაცამ დაგვეხმარა, - გული ძალიან დაგვწყდებაო, ისე გაუჩინარებულიყო, რომ მადლობაც ვერ

გადაგვცხადა. სინამდვილეში თვით ის დახმარებაც ერთადერთის ნება იყო. ჩვენ რომ არ გაგვჭირვებოდა, მას დახმარების შესაძლებლობა არ მიეცემოდა, ჩვენ კი მადლობის გადახდისა. ე.ი. ჩვენთვისაც უკეთესია, როცა რაიმე გვიჭირს, და ორივე - ერთადერთი და მხმარეს

ვუხდით მადლობას. ჩვენი მადლობა ზღვაში წვეთია, ვიდრე მისი წყალობათა ზღვა, რასაც დიდი თავმდაბლობით მივყავართ ლოცვასთან, რომლის თავისებურება წესრიგი და სიყვარულია.

მლოცველისთვის უხვ სიხარულთან ერთად, დიდი პასუხისმგებლობის შეგრძნებაა ლოცვა - როგორც ალლაჰის წინაშე წარდგომა. ის ამ დროს მხურვალე თრთოლვით თრთის და თავდაუზოგავად ცდილობს ლოცვამდე არა მარტო გული, არამედ - სხეული, სამოსი და სალოცავი ადგილიც გაისუფთავოს, რაც დასტურია ამ გულის სისუფთავისა. აღსანიშნავია, რომ ლოცვის ორი უსათნოესი შემადგენელი - სულიერი და გარეგნული „განწმენდა“, რომლებიც ადამიანისთვის ისეთივე ნათელი ვალდებულებაა, როგორიც, მაგალითად, მშობლის ზრუნვა შვილზე, მოყვასის მიერ მოყვასის სიყვარული და სხვა, - ისევე ადამიანის ამქვეყნიური და მარადიული კეთილდღეობისთვისაა, ამიტომ, ვალდებული რომც არ იყოს, თავს მაინც დაივალდებულებს ის, ვინც, ღვთის წყალობით, ამ წყალობას გაიაზრებს. წმინდა ყურანშიც ხომ ვკითხულობთ: „**ჭეშმარიტად, ალლაჰს მომნანიებელი და სუფთა ადამიანები უყვარს**“ (სურა ბაყარა აიათი 222) და გვესმის, რომ „მომნანიებელში“ - სულიერად, ხოლო „სუფთაში“ - გარეგნულად სუფთა იგულისხმება... და რა საყვარელია ის, ვინც ალლაჰს უყვარს; ე.წ. განბანვა, ანუ აბდესი (აბდესიანობა), რომელიც მუსლიმანისთვის ლოცვის წინ აუცილებელია, სხვა დროს კი სასურველია, - ფიზიკური ჰიგიენის შესანიშნავი მაგალითიცაა და საუკეთესოდ იცავს სხეულს ბაქტერიებისგან გამონეული სხვადასხვა დაავადებისაგან. ამრიგად, დაუღალავი სწრაფვა გულითადი კეთილშობილებისკენ, ადამიანური ურთიერთობების ამაღლებისა და მაღალი ღმერთის კმაყოფილების მოპოვების იმედით, საკუთარ თავზე უფრო მეტის მიუღწევლობის მიუტევებლობისა და სხვებზე მიტევების ჩათვლით; ამასთანავე, გარეგნული მოწესრიგების კულტურა - სალოცავი ადგილისა და ტანსაცმლის გასუფთავებასა და დღეში რამდენჯერმე ხელ-ფეხისა და პირისახის დაბანაშია გამოხატული, - ესაა სრუ-

ლყოფილი ლოცვისათვის აუცილებელი ლოცვამდელი სიკეთეების არასრული ჩამონათვალი. რაც შეეხება თვითონ ლოცვას... გინახიათ ყვავილებით აბიზინებული მინდორ-ველის მშვენიერება? გიფიქრიათ ბავშვის სიხარულით გამონვებულ დედის ცრემლებზე? მოგისმენიათ ჩიტების ჭიკჭიკისთვის გამთენიისას? – დაახლოებით ასეთია ლოცვა ადამიანური ბუნებისთვის, რომელიც პირობითად 2 ნაწილისგან შედგება: პირველი ძირითადია და სრულდება წმინდა ყურანის ენაზე, - არა იმიტომ, რომ არაბულს ენიჭება რაიმე უპირატესობა, არამედ - სიზუსტეა ასე შენარჩუნებული. ე.ი. სხვა ენაზე რომ ყოფილიყო წმინდა წიგნი გარდმოვლენილი, ჩვენც სხვა ენაზე შევასრულებდით, რადგან ამ დროს უცვლელი ფორმით ვკითხულობთ ღმერთის სიტყვებს, ზუსტად ღმერთის სიტყვებს და ამაზე დიდი ბედნიერება ჩვენთვის არ არსებობს; მეორე ნაწილი კი, ვედრება, - იმ ენაზე სრულდება, რომელზეც მლოცველს სურს, - ძირითადად მშობლიურზე. ლოცვის რიტუალი, მისი შინაგანი და გარეგნული გამოხატულებით, ულამაზესია მათთვის, ვინც იწამა და მათთვისაც, ვინც ჯერ არაა მონამეთა რიგებიდან: გაჩენილი იჩოქებს გამჩენელის წინაშე და ასე გამოხატავს თავის უსუსურობას ალლაჰის ძლევამოსილების მიმართ. ეს მაღლობაა კარგი ანწყოსათვის და ვედრება – უკეთესი მომავლისათვის. ვედრება არა მარტო საკუთარი თავისთვის, არამედ სხვებისთვისაც, - ჩვენ ხომ საკუთარ თავს არ ვეკუთვნით მხოლოდ; არა მარტო მართალთათვის, არამედ – გზაცდენილთათვისაც, - ეს ხომ ჩვენი მისიაა; არა მარტო ცოცხალთათვის, არამედ გარდაცვლილთათვისაც, - ალლაჰისთვის ხომ ყველა ცოცხალია. ეს ნერგია სამოთხისა, რომელიც სასურველი სურვილებით იხარებს; ეს მზის სხივებია – ჩვენი სულის ყვავილებს რომ სჭირდებათ; ნეტარების წუთებია – გულწრფელობა რომ იწვევს. ლოცვის რიტუალის გარეგნული მხარის სილამაზე ანარეკლია მისი შინაგანი ბუნების ბრწყინვალეობა: მლოცველი სხეულს ქაბასკენ, ყურადღებას კი ალლაჰისკენ მიმართავს და ლოცვის ღვთისმსახურებას ჯერ ალლაჰზე ექბერ – ღმერთი უდიდესია – თქმით იწყებს, რითაც გამოხ-

ატავს, რომ ღმერთი არავის მსახურებას არ საჭიროებს; შემდეგ მისი სხეულის, ენის, გულისა და გონების ყოველი ერთობლივი მოქმედებით უფრო და უფრო უახლოვდება ალლაჰს: ჯერ ოდნავ მოიხრება უზენაესის გულწრფელი მორჩილებით და მისდამი სადიდებელი სიტყვების წარმოთქმით, შემდეგ კი მუხლმოდრეკილი, სალოცავ ადგილამდე დახრის თავს და ცნობიერად შეიგრძნობს, რომ ღმერთი ერთია და მუჰამედია მისი შუამავალი. ჯგუფურად ლოცვა კი საყოველთაო თანასწორობის მშვენიერი მაგალითია და დასტური იმისა, რომ ერთადერთის წინაშე ყველა ერთია – განურჩევლად ერისა, სქესისა, რასისა და სხვა ყველაფრისა. ხოლო ის, რომ მამაკაცები წინა და ქალები უკანა რიგებში განლაგდებიან, უკეთესია ორივესთვის – მათი ფიზიოლოგიური ნიშნებიდან გამომდინარე. აქვე, ცნობილია და სულაც არ არის საოცრება, რომ ყოველი არსება, უსულო საგანიც კი, განადიდებს მას, ვინც არაფრისაგან შექმნა ყველაფერი, ეს დიდი ალლაჰია. ამ რწმენას ბუნებაზე დაკვირვებაც განგვიმტკიცებს: ხეების შრიალს დავაკვირდეთ ქარის გამოქროლებისას, რა მორჩილად იხრებიან ისინი; ზღვის ტალღებს მივაქციოთ ყურადღება და მათი ხილვით, ღვთის წყალობით, ისიც ვირწმუნოთ, რასაც ვერ ვხედავთ, მაგრამ არსებობს.

ალლაჰის ნებით, ლოცვის წესები ისეა აგებული, რომ მლოცველს მოთმინება, სიმშვიდე, ნებისყოფა და დისციპლინა უყალიბდება, ამას ყურადღებით, აუჩქარებლად მოლოცვა და ფიზიკური მოძრაობების ჰარმონიულობა განაპირობებს. გარდა ზემოთქმულისა, ლოცვას სხვა გარე სიკეთეებიც თან ახლავს და სულიერ ზრდასთან ერთად, ფიზიკურ ჯანმრთელობაზეც აისახება:

„ლოცვისას ადამიანის დღეში რამდენიმე ათეულჯერ დახრა სისტემატურად კეებას უჯრედებს, რაც მეხსიერებას აუმჯობესებს; რიტმული მოძრაობები აცოცხლებს მოდუნებულ სახსრებს და ხელს უშლის ართროზისა და მარილის დაგროვების დაავადებებს; „სეჯდე“, ანუ თავის სალოცავამდე დახრა იწვევს ზედმეტი ელექტრონების დამინებას და არეგული-

რებს ძილს; იზომეტრული მოძრაობები ეხმარება კუჭში საკვები ნივთიერებების გახსნას, ამარტივებს ნაღვლის დინებას და კუჭქვეშა ჯირკვლის ფერმეტების დაცლას, და სხვა მრავალი.

აღლაჰის რწმენის შემდეგ ლოცვა ყველაზე აღმატებულია, რაც კი აღლაჰს უბოძებია. მუსლიმანი ვალდებულია, დღეში განსაზღვრული რაოდენობით აუცილებლად, განსაზღვრულზე ზევით კი სურვილისამებრ ილოცოს, ნიშნავს, რომ ვალდებულია, არ დაივინყოს ღმერთი, ადამიანობა, ადამიანები, რასაც ლოცვის გარეშე ვერ შეძლებდა და რომც შეძლებოდა, მიღწეული ყოფიერება მაინც არ იქნებოდა ისე მაღალი და სათნოებითი, როგორსაც ლოცვით იმსახურებს, რამეთუ ლოცვისმიერი სამოთხე უკეთესია, როგორც აღლაჰის ნებით ჩვენი სიყვარულთა და შრომით მომკილი, - მისი კმაყოფილების მოპოვების უმთავრესი მიზნით, ამქვეყნიურ ცხოვრებაში; რამეთუ ლოცვა სიყვარულია, ლოცვა იმედია, ლოცვა მადლობაა, ლოცვა ვედრებაა, ლოცვა მორჩილებაა, ლოცვა ცნობიერებაა, ლოცვა სინანულია, ლოცვა სიხარულია, ლოცვა მოთმინებაა, ლოცვა წესრიგია, ლოცვა მიტევებაა, ლოცვა გულწრფელობაა, ლოცვა გამარჯვებაა, ამაღლებაა... ამიტომ სალოცავად უმთავრესია სურვილი, რომელ-

იც

გონიერებით უნდა აღიძრას ჩვენს გულებში, - სწავლასავითაა, მიუხედავად გარკვეული სიძნელეებისა, გონიერი მოსწავლე მაინც დიდი ინტერესითა და სიხარულით სწავლობს, რათა სასიხარულო მომავალი მოიპოვოს. ლოცვისმიერი სიხარული ხომ სამარადისოა, როგორც ამას წმინდა ყურანით არაერთხელ გვახარებს ერთადერთი:

„...სეჯდე აღასრულე და მასთან (ღმერთთან) დაახლოებას ეცადე!“ (სურა ალაცი, აიათი 19);

„(მუჰამედ!) ნაიკითხე ის, რაც შთაგეგონა წიგნიდან და აღავლინე ლოცვა. შეეჭვებად, ლოცვა განდევნის სიავეს და უკეთურს“...(29/45);

წმინდა აიათებში ხაზგასმული ლოცვის ორი მნიშვნელოვანი თავისებურებით – აღლაჰზე დაახლოება და უკეთურებაზე დაშორება, - ცხადია, რომ ერთი მეორის გარეშე შეუძლებელია და არც მოკლე დროშია ორივე ერთად შესაძლებელი. აღლაჰის ნებისა და ლოცვის წყალობით - თანდათანობითა და უწყვეტობით უნდა შევძლოთ უსიყვარულობაზე განრიდება და სიყვარულის შემეცნება, და როცა ეს თვისებაში გადაიზრდება, შემდეგ გარდაუვალია ბედნიერება ღვთის წყალობით. ძალზე სამწუხაროა ორივე შემთხვევა - თუკი მლოცველი უკეთურია ან კეთილი არ ლოცულობს, მაგრამ ამით არ შეიძლება გამართლება არც უკეთურებისა და არც ულოცველობისა, არამედ საჭიროა გულწრფელი მორჩილებით მოლოცვა და შეძენილი თვისებების ცხოვრებაში გადატანა. ჩვენი აზრით,

დიდსულოვნებამ უნდა მიგვიყვანოს ლოცვასთან, ლოცვამ – დიდსულოვნებასთან და ამ ორის კომბინაციური ერთობით დავიზარდოთ ერთადერთის სიყვარულში.

ისლამის მიხედვით ნებადართულია თუ არა ხელოვნური განაყოფიერება?

- დაქორწინების შემდეგ, რამდენიმე წლის განმავლობაში, ჩატარებული მკურნალობის მიუხედავად, არ მყავს შვილი. ისლამის მიხედვით დაშვებულია თუ არა, რომ ხელოვნური განაყოფიერების შედეგად გავხდეთ მშობელი?

- ისლამი ოჯახსა და მის ბედნიერებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. იმისათვის, რომ ოჯახი ბედნიერად ჩაითვალოს, შვილის გაჩენა საჭიროა.

უდიდესი ალლაჰი წმინდა წიგნში ასე ბრძანებს:

„აღლაჰისაა ბატონობა ცათა და ქვეყნის. აჩენს, ინებებს რასაც; სჩუქნის ასულებს ინებებს ვისაც და სჩუქნის ძეებს, ინებებს ვისაც; ან ადგენს მათ წყვილებად, მამრებად და მდედრებად. ხოლო ადგენს უნაყოფოდ, ინებებს ვისაც. უეჭველად, იგი ყოვლისმცოდნეა, ყოვლისშემძლეა!“ (სურა. შურა. 49-50 აიათი)

არიან წყვილები, რომლებსაც მიუხედავად იმისა, რომ დიდი ხნის დაქორწინებულნი არიან, შვილი არ ჰყავთ. ამიტომ ისინი შვილის გასაჩენად სხვადასხვა ხერხს მიმართავენ. მათგან ერთ-ერთი ხელოვნური განაყოფიერებაა.

ხელოვნური განაყოფიერება უნაყოფობის მკურნალობის უკანასკნელი ეტაპია. მანამდე წყვილს ჩატარებული უნდა ჰქონდეს სრულფასოვანი გამოკვლევა უშვილობის მიზეზის დასადგენად. თუ ყოველივე ეს შედეგს არ გამოიღებს, მაშინ დგება ხელოვნური ჩარევის საკითხი. არსებობს ხელოვნურად განაყოფიერების სხვადასხვა ხერხი, რომელთაგან ზოგიერთი მისაღები, ზოგიც კი საერთოდ მიუღებელია, მაგალითად:

1. ცოლის განაყოფიერებული კვერცხუჯრედის უცხო ქალისთვის გადანერგვა
2. ცოლის განაყოფიერებული კვერცხუჯრედის გადანერგვა ორსულობის მსურველი სხვა დედაკაცის საშვილოსნოში.
3. სხვა ქალის განაყოფიერებული კვერცხუჯრედის ცოლის საშვილოსნოში გადანერგვა.
4. ერთი ცოლის განაყოფიერებული კვერცხუჯრედის მეორე ცოლის საშვილოსნოში გადანერგვა.

ზემოთჩამოთვლილთაგან ისლამი არც ერთის ნებას არ რთავს და ამ გზებით გაჩენილ შვილს არაკანონიერად აცხადებს.

ისლამის სწავლულები კანონიერი ცოლ-ქმრის კვერცხუჯრედისგან აღებული ემბრიონის საკუთარი ცოლის საშვილოსნოში გადანერგვას და ამ გზით შვილის გაჩენის, ნებას რთავენ და ისლამის მიხედვით არავითარი პრობლემის არ ყოფნას ამტკიცებენ.

- იმ შემთხვევაში თუ სხვა წყვილისგან აღებულ განაყოფიერებულ კვერცხუჯრედს გადამინერგავენ, ისლამის მიხედვით ვიქნები თუ არა დამნაშავე?

- ძვირფასო მკითხველო! სტამბოლში მდებარე ხელოვნური გადანერგვის ცენტრის ექიმის, პროფესორ დოქტორ ნუმან ბეიაზიტის მტკიცებით, ექიმს არ აქვს უფლება სასამართლოს ნებართვის გარეშე სხვა წყვილის ემბრიონი გადაგინერგოს. ამის უნებართვოდ გაკეთების შემთხვევაში მას 5 - 9 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა ელოდება. ამიტომ ნებისმიერი მამაკაცის სპერმატოზოიდები 2 წლის მანძილზე სავადმყოფოში ინახება. ორი წლის შემდეგ მეპატრონეს უკავშირდებიან და შენახვის ვადის გასაგრძელებლად, წლიურად 200 დოლარის გადახდის შემდეგ 5 წლით ინახება. შემდეგ კი გამოუსადეგარ მდგომარეობაში მყოფი სპერმატოზოიდები სანაგვეში იყრება.

თუ ამ სპერმატოზოიდებით ქალის კვერცხუჯრედს, ამ ქალის ნებართვის გარეშე განაყოფიერებენ, რაც როგორც აღვნიშნეთ, სისხლის სამართლის დანაშაულია, ის ამაზე რელიგიურად პასუხისმგებელი ვერ იქნება.

ხელოვნური განაყოფიერების შემდეგ დიდი განბანვის (ლუსლის) შესრულება საჭიროა თუ არა?

ლუსლის შესრულება ამ დროს საჭიროა. მაგრამ ექიმი სამი დღის განმავლობაში კატეგორიულად კრძალავს წყლით ტანის დაბანას. რაც აუცილებლად ყურადსაღებია. ამიტომ ლუსლს 3 დღის შემდეგ შეასრულებ და გასუფთავდები.

ბრძნული აზრები

- ✎ კაცს, რომელსაც სძულს სიმართლე, სძულს ისიც, ვინც ბედავს სიმართლის თქმას
- ✎ დაწყებისთვის თუ სათანადო დროს დაელოდები, შესაძლოა საერთოდ ვერ დაიწყო.
- ✎ მართალია, ქალები სუსტები არიან, მაგრამ ამავე დროს დედები განსაკუთრებით ძლიერები.
- ✎ ადამიანების დარწმუნების ყველაზე სტრატეგიული გზა მათი მოსმენაა.
- ✎ საკუთარი სწავლის საზღვრებს უმეტეს შემთხვევაში თავად აწესებთ
- ✎ თუ გინდათ, რომ გულითად და ჩამოყალიბებულ ადამიანთან იმეგობროთ, გააკრიტიკეთ იგი, თუკი მეგობრად უბრალო ვინმე გნებავთ, ხშირად შეაქეთ.
- ✎ ქალებს მამაკაცების ძლიერი მხარეები აოცებთ, ხოლო სუსტი მხარეები მოსწონთ.
- ✎ ის კარი, რომლიდანაც გადიხარ, უხეშად არასოდეს გაიხურო, შეიძლება უკან დაბრუნება მოგიწიოს.
- ✎ ადამიანი დაბადებიდან კეთილია, მას ბოროტებისკენ გარემო ფაქტორები უბიძგებს.
- ✎ დადებითი ხასიათისა და მხიარული თუ ხარ, ხალხი შენთან ერთად დროის გატარებას ისურვებს.
- ✎ ცხოვრება ტრამვაით მგზავრობას ჰგავს, სწორედ მაშინ, როდესაც დაჯდომის შანსი მოგეცემა, ნახავ, რომ ბოლო გაჩერებაზე მისულხარ.
- ✎ ერთგული მეგობრობა უანგაროდ იქმნება.

- ✎ კარგი ქალი მამაკაცზე გავლენას მოახდენს, გონიერი მის მიმართ ინტერესს გააღვიძებს, ლამაზი ქალი მოაჯადოებს, გამგებიანი ქალი კი მას დაეპატრონება.
- ✎ ყველაზე დიდი უსამართლობა ის არის, როცა სამართლიანად აჩვენებ თავს და უსამართლოდ იქცევი.
- ✎ გაუმართლებელი ჭრილობა, სინდისის ქეჯნაა.
- ✎ ხასიათი შვილზე მშობლებიდან არ გადავა, ადამიანში იგი ყოველდღიური ფიქრითა და ქმედებებით ყალიბდება.
- ✎ სიტყვა, შეძლების მიხედვით მიეცი, შემდეგ კი დანაპირებზე მეტი გააკეთე.
- ✎ ძალიან ბევრ ადამიანს, დაკარგვის შიშით, სიყვარულის ეშინია. დაფიქრების ეშინიათ, ასე პასუხიმგებლობას გაურბიან. საუბარს არიდებენ თავს, კრიტიკის ობიექტი რომ არ გახდნენ. გრძნობების გამოხატვის ეშინიათ, რადგან უარის თქმას ვერ აიტანენ. მივიწყების შიში აქვთ, რადგან ქვეყნად ვერაფერს ტოვებენ.
- ✎ ყველაზე დიდი საპყრობილე არა ქვის კედლის და რკინის გისოსებს მიღმა, არამედ ადამიანის გონებასა და აზროვნებაზე დადებული მსხვილი ჯაჭვია.
- ✎ იმ ადამიანს, რომელსაც შენ ძალიან აფასებ, თუმცა მან შენი ფასი არ იცის, შეეშვი, თავის ფასეულობასთან დარწმუნდეს.
- ✎ ყველაფერს, რასაც იტყვი, სიმართლე უნდა იყოს, თუმცა არ გაქვს იმის უფლება, რომ ყველა სიმართლე შენ ილაპარაკო.
- ✎ სხვის ოცნებებზე არასოდეს გაიცინო.

ზოგიერთი რჩევა

- ✎ სხვების მიმართ გამოჩენილი პატივისცემა, ოჯახის წევრების მიმართაც არ დაიშურო.
- ✎ დამთქნარებისას პირი მარცხენა ხელის ზურგით დაიფარე.
- ✎ ყველგან და ყოველთვის, მოხუცებსა და ავადმყოფებს ადგილი დაუთმეთ.
- ✎ შესაძლებელია, შეცდომა მოგივიდეთ, მაგრამ ჯიუტად მის განმეორებას ნუ შეეცდებით.
- ✎ არასდროს დაივიწყოთ, რომ ხუმრობასაც თავისი საზღვარი აქვს.
- ✎ როდესაც ორი ვინმე ლაპარაკობს, სიტყვაში ნუ ჩაერევი.
- ✎ სხვისი ქონების უნებართვოდ გამოყენება არ შეიძლება.
- ✎ შეეცადეთ სტუმრად საჩუქრით ნახვიდეთ.
- ✎ ვალი საზოგადოებაში ადამიანის ფასს აკნინებს.
- ✎ სახემომლიმრად ყოფნა, არაფერს დაგაკარგვინებს, პირიქით ბევრ რამეს შეგძენს.
- ✎ სადაც მიგიწვევენ, უნდა ნახვიდე, თუ არ ნახვალ, აცნობე და ბოდიში მოიხადე.

ანანდობები

- ✎ მიხო ბაზარში პომიდორს ყიდის. მასთან ერთი ახალგაზრდა, სიმპათიური ქალი მივა და პომიდორის არჩევას დაიწყებს. აიღებს ერთ პომიდორს, მოუჭერს ხელს, არ ვარგაო, თავს გადააქნევს და დადებს, აიღებს მეორეს, ხელს მოუჭერს, არ ვარგაო, თავს გადააქნევს და დადებს, იგივეს გაიმეორებს მესამედ და მეოთხედ. მიხომ უყურა, უყურა და ეუბნება:
 - გო, შენ, რომ ეგრე მიგზილ-მოგზილო, ივარგებ?
- ✎ ხელზე ოპერაციის მერე პაციენტი ეკითხება ექიმს:
 - ექიმო, ოპერაციის შემდეგ როიალზე დაკვრას შეეძლება?
 - კი, შეძლება.
 - საოცარია, – ჩაილაპარაკა პაციენტი – მანამდე რომ ვერ ვუკრავდი?!
 - ✎ რეკავს ტელეფონი:
 - უკაცრავად, ბატონი კოტე სახლშია?
 - ჯერ სახლშია, მაგრამ ყვავილები უკვე გაიტანეს.
 - ✎ – მამა, რატომ არის მთვარე ვარსკვლავებზე დიდი?
 - აბა რა ვი..
 - მამა, რატომ არის მზე ასეთი კაშკაშა?

- აბა რა ვი..

- მამა, ხომ არ დაგვალე შეკითხვებით.

- არა, არა, მკითხე შვილო, მკითხე. მე თუ არ აგისხენი სხვა ვინ რას აგისხნის?

❧ მიდის კაცი გზაზე და რას ხედავს-სვა-ნი გუბეში ჩაჯდება, ამოვა, ჩაჯდება, ამოვა.კაცი ეკითხება, რას აკეთებო.

-ჩოხასა ვრეცხავ,-პაუხობს სვანი.

-მერე სარეცხი მანქანა არა გაქვს?

-მაქვს,მაგრამ შიგნით რომ ვჯდები თავბრუ მეხვევა.

❧ დიდი ხნის უნახავმა თანასოფელმა გურულებმა ერთმანეთი მოიკითხეს. ერთმა შესჩივლა მეორეს,

- მესამედ გავიკეთე კუჭის ოპერაცია, იმდენი ფული დავხარჯე და ძლივს გადავრჩი!

მეორემ უპასუხა:

- შე კაი კაცო, შენც რას ჩააცივდი ამ კუჭს, ყველა ბრმა ნაწლავის ოპერაციას იკეთებს, შედარებით იაფიც ჯდება და კარგადაც არიან.

❧ ტიპი მივა სტომატოლოგთან და ერთ საათიანი კონსულტაციის შემდეგ ექიმს ეტყვის, სახლში ყოველდღე ვაშლი ჭამე, კბილები რომ გაგიმაგრდესო. მოვა 1 თვის მერე და ეუბნება შევასრულე დანაპირები და მთელი ერთი თვე ყოველდღე ვაშლს ვჭამდიო. დაჭრილს თუ მთლიანსო-ეკითხება სტომატოლოგი.-არც ერთს და არც მეორეს ექიმო, ჩემი ცოლი მიხეხავდაო

❧ მიხო და მარო საზღვარგარეთ მიდიან საცხოვრებლად. საბაჟოზე მიხოს ეკითხებიან.

-გაქვთ რაიმე ძვირფასი ნივთები?

-კი, 82 კილოგრამი ოქროს გატანა შეიძლება?

- არა. აკრძალულია.

მიხო მაროს მიუბრუნდა და უთხრა:

- დედაკაცო ჩემო ოქროვ. რა ვქნა არ გიშვებენ, ისევ მარტო მომიწევს წასვლა.

❧ ბავშვი კალამს გადაყლაპავს. მშობლები სასწრაფოში დარეკავენ.

- ბავშვმა კალამი გადაყლაპა..

- 2 წუთში მანდ ვიქნებით

- მანამდე რა ვქნათ?

- მანამდე ფანქრით წერეთ

❧ კაცს ავტომანქანას მოპარავენ. მაგრამ ორი დღის შემდეგ მომპარავი მანქანას უკან მოიყვანს და შიგ დატოვებს წერილს, სადაც ეწერა: „დიდ ბოდიშს გიხდით, ცოლი მყავდა სასწრაფოდ სამშობიაროში წასაყვანი, ამიტომაც იძულებული გავხდი, ასე მოვექცეულიყავ. შეცდომის გამოსწორების მიზნით, თქვენი და თქვენი მეუღლისთვის თეატრის ბილეთები შევიძინე. მეც იქ ვიქნები, გთხოვთ მიიღოთ ჩემი მოკრძალებული თხოვნა“. კაცს გული აუჩუყდება და ცოლთან ერთად თეატრის საყურებლად წავა. ის პიროვნება არ დახვდება იქ, თუმცა სახლში ნასიამოვნები დაბრუნდებიან... და რას ნახავენ: სახლი გაქურდული, ხოლო კედელზე წარწერა დახვდებათ: ძიაკაცო, მოგეწონა თეატრი?

ჯაჟთა პანსიონ „ალიონის“ სცენდენტია ნათიქა-ნააზტუვი წმინდა მუჰამმედ შუამავალზი

„წმინდა მუჰამმედ შუამავალი, უზენაესმა ალლაჰმა, ყველაზე ძვირფას და სამაგალითო ადამიანად მოგვივლინა. ის უნდა მიგვაჩნდეს ჩვენი გულების ერთადერთ მპყრობელად“. (მერაბ ბოლქვაძე)

„ყველა მორწმუნე ადამიანმა უნდა იცოდეს, თუ ვინ იყო წმინდა მუჰამმედ შუამავალი. იგი ღვთისმსახურებასთან ერთად სხვა საქმეებსაც აკეთებდა. წინ უძღვოდა ოჯახს, დახმარების ხელს უწვდიდა გაჭირვებულებს, ყურადღებას იჩენდა თავისი თანამიმდევრების მიმართ და მართავდა სახელმწიფოს. ასევე ურთიერთობას ამყარებდა სხვადასხვა სახელმწიფოებთან და მათ ისლამისკენ მოუწოდებდა“. (რაული გოგიტიძე)

„წმინდა მუჰამმედმა თავდაპირველად შუამავლობის მისია იტვირთა, შემდეგ კი სახელმწიფო მეთაურობა. ამიტომ მას მრავალი საბედისწერო ნაბიჯის გადადგმა და ურთულესი საქმეების გაკეთება მოუწია... (ხამიდ გუნდაძე)

„კაცობრიობას არსებობის მანძილზე არ ღირსებია ისეთი სამაგალითო ადამიანი, როგორიც მსოფლიო საზოგადოების უსაყ-

ვარლესი პიროვნება მუჰამმედი“. (ედუარდ გორგაძე)

„წმინდა მუჰამმედის მსგავსი თვისებების მქონე სამართლიანი და მაღალი ზნეობის ადამიანის ნახვა შეუძლებელია. მისი სამაგალითო ადამიანობის აღწერა რომ დავიწყოთ, მრავალტომიანი წიგნების დანერგა მოგვიწევს“. (მანუჩარ ვაშაყმაძე)

„წმინდა მუჰამმედი ყველასათვის მისაბადი, სულიერად მდიდარი და ზნეობით ყველაზე მაღლა მდგომი ადამიანია“. (მურად ნაკაიძე)

„წმინდა მუჰამმედის, როგორც შუამავლის ცხოვრება უკიდევანო ოკეანეა. მას უფრო მეტი განსაკუთრებული თვისებები ახასიათებდა ვიდრე სხვა წინამორბედ შუამავლებს ერთად“. (როლანდ ბერიძე)

„მუჰამმედი იყო პიროვნება, რომელიც ჩვეულებრივ მოკვდავებს შორის ყველაზე ამაღლებული სულის, ზნეობისა და ადამიანობის ნიმუშს წარმოადგენდა. მას არ ჰქონდა არცერთი უარყოფითი თვისება, იყო განონასწორებული, მშვიდი, დინჯი და ყოველთვის შეეძლო ლოგიკური აზროვნება, რაც ურწმუნოების წინააღმდეგ სერიო-

ზულ იარალს წარმოადგენდა. აქვე მინდა ავლნიშნო შემდეგი რამ; ბევრი ამბობს, რომ დღეისათვის ძნელია იყო მუსლიმი, რადგან 21-ე საუკუნე ისეთი დროა, ბევრს ერიდება აღიაროს, რომ არის მუსლიმი. მინდა გითხრათ, რომ მე პირიქით ვფიქრობ. ახლა ისლამის გაცნობის საუკეთესო დროა, თავისუფლად შეიძლება ისლამის შესახებ ბევრი ინფორმაციის მოძიება". (თემური შაინიძე)

„წმინდა შუამავალი, ყველას მიმართ მეგობრული და მოსიყვარულე იყო. ყოველთვის კეთილი განწყობით ხვდებოდა ნებისმიერს, მიუხედავად იმისა, მტერი იყო ის თუ მოყვარე. იგი გამჩენის მიმართ ყოველთვის მოთმინებითა და დიდი სიყვარულით იყო განწყობილი. იგი მუხლჩაუხრელად იბრძოდა, იმისათვის, რათა ადამიანებისთვის აეხსნა და დაენახებინა ჭეშმარიტებისა და გადარჩენის ერთადერთი გზა". (ჯიმშერ შავაძე)

„უმეცრების ხანა, რომელიც წმინდა მუჰამედის მობრძანებამდე იყო, ადამიანების გულებს უფრო და უფრო აშორებდა უზენაეს ალლაჰს. სწორედ მისი მოსვლით დაესვა ყველა ისეთ ქცევას წერტილი, როგორებიც იყო ქალიშვილების ცოცხლად დამარხვა, პროცენტის აღებ-მიცემა, სისიხლის აღება, მჩაგვრელობა, უსამართლობა და სხვა. შუამავალი მუჰამედის სამართლიანობის შესახებ ფრანგი ფილოსოფოსი წერს: „ოჰ, მუჰამედ! მანამდე ვერავინ მიაღწია სამართლიანობის ისეთ დონეს, რომელიც შენ პრაქტიკულად განახორციელე ხალხის მიმართ“. ასევე ჰოლანდიის ქალაქ ლაჰეიში ჩატარებულმა მეცნიერთა საბჭომ, რომელსაც „ასი გამოჩენილი ადამიანი“ უნდა დაესახელებინა, მიუხედავად იმისა, რომ მისი თითქმის ყველა წევრი არამუსლიმი იყო, არჩევანი წმინდა მუჰამედზე შეაჩერა". (ლაშა ბოლქვაძე)

„ადამიანი მშობლებისგან, საახლობლო წრისა და გარემომცველი საზოგადოებისგან სხვადასხვაგვარ ზეგალენას განიცდის. სწორედ ამ გავლენისა და სხვებზე მიბაძვის შესაბამისად იგი კარგი ან ცუდი პიროვნების სახელით საზოგადოებაში დაიმკვიდრებს ადგილს. აღნიშნული მიზეზებიდან გამომდინარე, ადამიანი მოიხიბლება იმ პიროვნებებით, რომლებსაც იგი სამაგალითოდ მიიჩნევს და ცდილობს მიბაძოს მათ. დღეს ახალგაზრდობის უმრავლესობა, სულიერად დაცემული და საკუთარ ვნებებზე დამოკიდებული პიროვნებებით იხიბლება, მათ სამაგალითო ადამიანებად მიიჩნევენ და არაფერს იშურებენ, რომ მათ დაემსგავსონ. ეს კაცობრიობის უდიდესი სენია. გამომდინარე აქედან, ყველა მუსლიმი უნდა ეცადოს, რომ მისაბამ მაგალითად წმინდა მუჰამედ შუამავალი აიღოს. ის ხომ კაცობრიობისთვის მოვლენილი „სამაგალითო პიროვნებაა“. (ზვიად დიმიტრაძე)

ჟურნალი „ახალი მთვარის“ რედაქცია დიდ მადლობას უხდის ვაჟთა პანიონ „ალიონის“ სტუდენტებს თავიანთი მოსაზრებების გამოხატულების და უსურებს წარმატებებს.

საბავშვო გვერდი

საბავშვო ტერმინა მიმზადდა ბალ „ჩიტას“ დახმარებით

38 - ანა, გამომცანით?

38 - საბავშვო ტესტები

39 - ტუტა და მელა

39 - იმედი 7 განსვავება!

40 - გაუთვითხილდით მათ!

აბა, გამოიცანით?

ცხრილში მოცემულია, 11 ქართული მხატვრული ფილმის სახელი. თქვენი მიზანია იპოვოთ ისინი.

ჩ	ბ	ა	შ	ი	ა	ჩ	უ	კ	ი	რ
დ	მ	ი	ქ	უ	ლ	მ	ა	მ	ი	ე
ა	ს	კ	კ	პ	რ	დ	ი	უ	ზ	ი
ნ	ჭ	წ	რ	ჭ	გ	ნ	დ	ი	ა	დ
ი	ყ	ვ	ა	რ	ყ	ვ	ა	რ	ე	რ
ჭ	ი	დ	უ	ლ	ვ	ე	მ	ა	მ	ო
ი	ს	ხ	ა	ს	ვ	ა	ნ	ი	ძ	კ
რ	ე	რ	წ	უ	ხ	ი	ს	ტ	ო	ე
ჭ	ე	ჩ	ი	ო	რ	ა	ი	ე	წ	რ
დ	ა	რ	ე	კ	ო	რ	დ	ი	ი	ა
ი	ფ	ე	ს	ვ	ე	ბ	ი	ე	ბ	ი
უ	ძ	ი	ნ	ა	თ	ა	მ	ზ	ე	ა

საბავშვო ცესტები

- ისტორიულად მშვიდობის გამოხატულებ-ის მიზნით „ხელის ჩამორთმევა“ რა მნიშ-ვნელობას ატარებს?
 ა. გენდობი
 ბ. ხელში იარაღი არ მაქვს
 გ. თანასწორნი ვართ
 დ. შეგვიძლია ვიმეგობროთ
- მზის სისტემაში ყველაზე დიდი პლანეტა რომელია?
 ა. სატურნი
 ბ. ნეპტუნი
 გ. მარსი
 დ. იუპიტერი
- ისლამის შარიათის მიხედვით ალკოჰოლის რა დოზით მიღებაა დასაშვები?
 ა. ერთი ჭიქა
 ბ. არცერთი
 გ. სამი ჭიქა
 დ. ერთი ყლუპი
- ისლამის მიხედვით, ქვემოთ ჩამოთვლილთ-აგან რომელია სავალდებულო?
 ა. ენის მიტან-მოტანა
 ბ. პროცენტის აღებ-მიცემა
 გ. სწავლა-განათლების მიღება
 დ. სხვისი უფლების მითვისება
- ვინ არის ცნობილი ნაწარმოების „მთვარის მოტაცების“ ავტორი?
 ა. იოსებ ინანიშვილი
 ბ. კონსტანტინე გამსახურდია
 გ. ვაჟა ფშაველა
 დ. ოტია იოსელიანი
- როდის დაიბადა წმინდა მუჰამედ შუამავალი?
 ა. 571
 ბ. 622
 გ. 610
 დ. 631

პასუხები იხილეთ მე-40-ე გვერდზე

ტურა და მელა

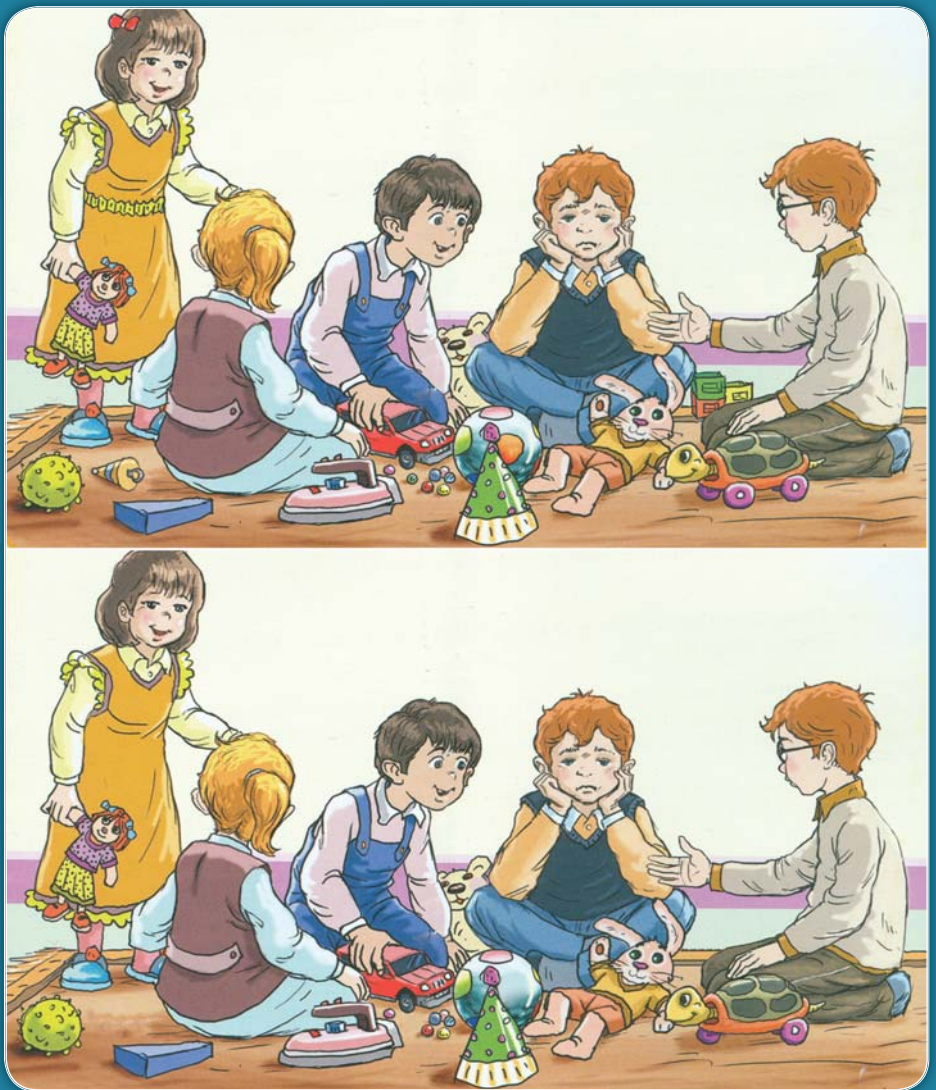

ტურამ ერთ დედაბერს ქათამი მოსტაცა და ტყისკენ გააქანა. დედაბერი უკან დაედევნა, მისდევს, ილანძლება და მიჰკივის: „ვაი, ჩემი ბრალი, ტურამ ერთი ლიტრა ქათამი მომტაცაო“. ტურა მობრუნდა და ყურს უგდებს დედაბრის ლანძღვით სავსე ყვირილს. ამ დროს თავზე წაადგა მელა და ჰკითხა: „ძმობილო, რას უყურებ ამ დედაბერს?“ ტურამ უპასუხა: „ლანძღვით ამიკლო, ეს ქათამი ერთი ჩარეჟაც არ

გამოვა და ის კი გაიძახის: „ტურამ ერთი ლიტრა ქათამი მომტაცაო“. ამაზე მეტი ცილისწამება იქნება?!“

- აბა, მიჩვენე,
- უთხრა მელამ,
- მე შევიტყობ, რა სიმძიმის არისო. მელამ ჩამოართვა ქათამი და უთხრა:
- დეე, ჩემზე ერთი ძნა იანგარიშოსო,
- დაავლო პირი ქათამს, მოკურცხლა ტყისკენ და გადასანსლა.

იკოვით სურათებს შორის 7 განსხვავება

გაუფრთხილდით მათ!

არსებობს მრავალფეროვანი ვარდები და ყვავილები, რომელთა ცქერითა და სურნელებით ვერ დატკბები. როდესაც ისინი ჭკნებიან, გულებში ღრმა ნაკვალევს ტოვებენ. ადამიანის გამრჯე ხელიც მათ დასაცავად ირჯება. იმისათვის, რომ ყვავილებმა სიცოცხლე შეძლონ, მათ წყალს ვასხამთ, მზეზე საჭირო დროზე დიდხანს არ ვაჩერებთ, მიწას ვუფხვიერებთ და.ა.შ.

ყოველივე ამას მხოლოდ იმისთვის ვაკეთებთ, რომ მათში გაშლილ ყვავილებს, გასაფურჩქნ კვირტებს ვხედავდეთ, ისინი ხომ სულ სილამაზესა და სასიამოვნო სურნელებას აფრქვევენ.

ოჯახებში გაშლილი კვირტები კი ჩვენი შვილები არიან. ისევე, როგორც გვსურს, რომ ბაღში გაშლილი ვარდები, სულ ახალი, კოხტა და სხვადასხვაგვარი იყოს, ასევე გვინდა, შვილებიც ფაქიზი, უცოდველი, ლამაზი და ჭკვიანები აღვზარდოთ. ამიტომაც ისლამი მას „ხეირიანი შვილის“ სახელს უწოდებს. გამომდინარე აქედან, ყველა ჩვენგანის გულებში „ხეირიანი შვილის“ იმედი არ იკარგება. ჩვენი ვედრებები და ყოველგვარი გარჯაც აგრეთვე მათკენ არის მიმართული.

ბავშვის აღზრდის უმთავრესი მიზანი, მისი სწორი ცოდნით შემკობა და წარჩინებულ ადამიანად ჩამოყალიბებაა. რაც ნიშნავს იმას, რომ იგი უნდა იყოს მშვიდი და გარშემომყოფ საზოგადოებასთან შეძლოს ჯანსაღი და განონასწორებული ურთიერთობის დამყარება. იმისათვის, რომ ადამიანი განონასწორებულ პიროვნებად ჩამოყალიბდეს, საჭიროა, ასაკის გარკვეული საფეხურები გადალახოს.

38-ე გვერდზე განთავსებული ტესტების პასუხები:

1. ბ 2. დ 3. ბ 4. გ 5. ბ 6. ა